

Upravništvo: Ljubljana, Puciničeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puciničeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za ljubljansko pokrajino pri poštno-čepkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti. Cor. Post. No 11-3118

IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izbaže vsak dan razen ponedeljka
Naročila: znala mesečno Lr 12.—
za inozemstvo pa Lr 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Puciničeva ulica št. 5. telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Puntate nemiche respinte

Intensa attività esplorativa dell'aviazione in Cirenaica — Vigorose azioni di bombardamento su Malta — Un piroscalo di medio tonnellaggio colpito nel Mediterraneo Orientale

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 28 aprile 1942-XX il seguente bollettino di guerra n. 696:

Puntate di mezzi blindati nemici sono state respinte dal nutrito fuoco delle artiglierie in Cirenaica, dove intensa è stata anche l'attività esplorativa dell'aviazione.

La caccia inglese ha perduto un «Curtiss» in combattimento.

Sovražni sunki zavrtnjeni

Živahno izvidniško delovanje letalstva v Cirenaiki — Močno bombardiranje Malte — Parnik srednje tonaže zadet v vzhodnem Sredozemlju

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 28. aprila naslednje 696. vojno poročilo:

V Cirenaiki je živahno streljanje našega topništva odbilo sunkne sovražniških oklopnih vozil. Razvijalo se je tudi zelo živahno izvidniško delovanje letalstva.

Angleški lovci so izgubili v bojih eno letalo tipa Curtiss.

Letalske skupine so močno bombardirale otok Malto, kjer so zadele vojne in letalsko-pristaniške naprave. Sestreljeno je bilo eno letalo tipa Spitfire.

V vzhodnem Sredozemlju so naša torpedna letala zadela parnik srednje tonaže v konvoju, ki so ga spremljala letala in zaščitne ladje.

Bombardiranje Tobruka

Berlin, 28. apr. d. Dodatno k večeršnjemu nemškemu vojnomu poročilu javljajo s pristojnega nemškega vojaškega mesta, da so nemški bombniki v noči na ponedeljek napadli pristaniško napravo v Tobruku v severni Afriki. Z bombami so bile zadete naprave v notranji luki kakor tudi javne naprave in podjetja v tobruški mestu.

Berlin, 28. apr. d. S pristojnega nemškega vojaškega mesta je bilo objavljeno, da so nemška letala tipa «Ju 88» v pretekli noči izvršila več napadov na britanska vojaška skladišča v severni Afriki. Zlasti v bližini Soluma in v tobruški luki so po eksploziji izbruhnili veliki požari.

Učinkovita obramba italijanskih konvojov

Rim, 28. apr. s. V 693. službenem vojnom poročilu so bili obeleženi angleški napadi na konvoje sil osi po Sredozemskem morju. Poročilo naglašja, da pri teh napadih italijanskim konvojem ni bilo nobene škode.

Nemško vojno poročilo

13 sovjetskih oklopnih voz uničenih — Bombardiranje sovjetskih ladij v Petrogradu in na Azovskem morju

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 28. apr. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V srednjem in severnem odseku vzhodne fronte so dosegli naši napadi krajevne uspehe. V posameznih odsekih so bili odbiti močnejši napadi sovražnika s hudimi izgubami zanj. Pri tem je bilo na nekem mestu uničenih 13 sovražniških oklopnih voz.

Bojna letala so podnevi bombardirala sovražniške ladije v Petrogradu in ob obali Azovskega morja. Na fronti pri Ledenem morju je bilo uničenih 5 sovjetskih bombnikov, ki so napadli neko nemško letališče, sestreljena pa so bila še tri nadaljnja letalska letala tipa Hurricane.

V severni Afriki so nemško-italijanske čete odbile sunkne angleških izvidniških čet. Močni oddelki letal so nadaljevali napade na vojaške naprave na otoku Malti. V La Valletti so bila povzročena nadaljnja huda opustošenja v vojašnicah in oskrbovalnih napravah.

Nad obalo zasedenega zapadnega ozemlja je izgubilo večer angleško letalstvo v bojih v zraku 19 letal, ki sta jih sestrelila protiletalska in mornariška topništva.

Oddelki bojnih letal so v noči na 28. april izvršili povračilni napad na mesto Norwich, na katero so bile vržene množične rušilne in zažigalne bombe.

Angleški bombniki so napadli v poslednji noči izključno nevojne cilje v Kölnu. Civilno prebivalstvo je imelo izgube, mrtve in ranjene. Številne stanovanjske hiše, cerkve in dobrodelne ustanove so bile porušene ali poškodovane.

Posamezno angleško letalo je izvršilo motilni polet nad južno Nemčijo in protektorat.

Nočni lovci in protiletalski topovi so sestrelili 12 napadajočih letal. Več angleških letal je bilo sestreljenih pri nočnem napadu na norveško obalo.

Angleško letalstvo je izgubilo tako v teku večeršnjega dneva in v poslednji noči pri svojih poletih nad zasedeno ozemlje in Nemčijo najmanj 38 letal.

Nadporočnik Schönert je pribral svojo 15. nočno lovsko zmago.

Nemška sodba o angleških letalskih napadih

Berlin, 28. aprila. d. Z zadnjimi terorističnimi napadi angleškega letalstva na nemška mesta se bavi tudi glasilo nemškega zunanjega ministrstva »Politische und diplomatische Korrespondenz«, ki pravi med drugim, da bo Anglija doživela strašne represalije, ako bo nadaljevala ru-

janskim ladjam ni bila prizadeta prav nobena škoda. Spretnost italijanskih mornarjev in učinkovit obrambni cenz protiletalskega topništva z ladij, ki so spremljale konvoje, sta sovražniku kljub njegovim ponovnim poskusom onemogočila sleherni uspeh in so konvoji prišli v luke, kamor so bili namenjeni. Službeno poročilo je bilo v tem pogledu tembolj potrebno, ker so se pojavile fantastične vesti sovražne propagande o potapljanju italijanskih vojnih ladij in o velikih izgubah, ki naj bi bile prizadejane italijanskim oboroženim silam. Angleški in ameriški radio sta mislila, da se lahko opreta pri tem na podatke o izgubah, ki so bili pred kratkim objavljeni, toda prav pri tem sta se ustela. Komunique, ki je bil objavljen 9. aprila o teh izgubah, pravi natančno, da se izgube ne nanašajo samo na mesec marec, marveč tudi na prejšnje mesece, kolikor so se podatki o njih zbrali do konca maja. Pri tem je šlo za čete, ki so bile ujete v preteklem decembru po junjski obrambi Hal Faje in Soluma. Če italijanska vlada objavlja te podatke z nekotiko zamudo, se je to dogodilo le zaradi tega, da bi se zagotovila čim strožja kontrola nad podatki in imeni. To skrupulozno spoštovanje resnice pa ne dopušča izumetničenih spekulacij, ki naj bi postavile resnico na glavo. Če so priznajo žrtve v znameniti bitki za Cirenaiko kakor je fašistična navada, to še ne pomeni, da se smejo podatki prestaviti z enega kraja na drugi in iz enega meseca v drugega. Da pa so bile žrtve o priliki torpediranja ladij tako izredno majhne, pa je zasluga vojnih ladij, ki spremljajo konvoje in ki v polni meri izpolnjujejo svojo nalogo, kakor tudi zasluga posadk tovrstnih ladij, ki doprinajajo svoje žrtve tako, da so vredni sleherne pohvale.

Nezanesljiva kanadska pomoč

Stockholm, 28. apr. d. V Kanadi je bil večerjalec plebiscit o vprašanju, ali sme kanadska vlada v bodoče pošiljati oddelke svoje redne vojske tudi na bojišča v prekomorske pokrajine. Na podlagi prvih znanih rezultatov, ki so bili objavljeni preko Londona, bi se lahko sklepalo, da ne bo kanadska vlada v bodoče lahko pošiljala v prekomorske dežele le svojih prostovoljskih oddelkov, marveč tudi prisilno mobilizirano vojsko, po vestih iz Toronta pa se vidi, da je plebiscit v pokrajini Quebec, ki je najgostejše naseljena v Kanadi in ki ima pretežno francosko prebivalstvo, izpadel za vlado negativno. Vlada tu ni dobila potrebnega minimalnega števila glasov.

Švedski kralj popolnoma okreval

Stockholm, 28. apr. d. Švedski kralj Gustav V. je večerj, točno po 7 mesecih, ko je prestal dotlej težko operacijo, zopet prišel igrati tenis, ki mu je kakor znano pravi priljubljenejši sport. Kralj ni prav nič izgubil v svoji običajni spretnosti. Po prvi igri je smejel se izjavil, češ, da sedaj lahko vsi vidijo, da operacija ni bila tako nevarna, kakor so domnevali.

Nemški general v Turčiji

Ankara, 28. apr. s. V Ankaru je prisel nemški general Guhr. S tem je vrnil obisk predsedniku turške vojaške akademije, ki je bila svoj čas v Berlinu.

Nazadovanje angleške prekomorske trgovine

Lizbona, 28. apr. d. Londonski list »Daily Express« javlja, da so bile potrebne velike redukcije v oddelku za prekomorsko trgovino v angleški vladi zaradi silnega vpada trgovskih zvez Anglije s prekomorskimi deželami. Nad polovico vsega uradništva je bilo iz tega oddelka premeščenih v druge urade, mnogo uradnikov, za katere ni bilo mogoče najti nove zaposlitve, pa je bilo odpuščenih.

JAPONSKO PRODİRANJE V BIRMI

Položaj angleških in čangajških čet je postal skrajno kritičen zaradi nezadržnega japonskega prodiranja proti severu

Sanghaj, 28. apr. d. Japonske čete v Birmi nezadržno napredujejo v odseku Sitangu in se zmerom bolj bližajo sovražniškim postojankam pred Mandalayem.

Na podlagi zadnjih vesti, ki so dospele s tega bojišča, je japonskim četam uspelo prodreti do železniške proge, ki teče od mesta Thazija proti Loilemu. O tem je bilo v New Delhiju z britanske strani objavljeno posebno poročilo, ki pa ne navaja, ali so japonske čete tudi že zasedle samo železniško križišče Thazi ali pa so železniško progo med omenjenima mestoma presekale na neki drugi točki. Zelo verjetno je, da so Japonci že okupirali tudi samo mesto Thazi, ki je strateško velike važnosti.

Službeni komunique, ki je bil o položaju v Birmi objavljen v nedeljo v Čungkingu, pravi, da so japonske čete medtem že zasedle mesto Pyawbwe, ki je približno 50 kilometrov od Twazija.

Anglesko uradno poročilo iz New Delhija trdi v ponedeljek, da so se angleške čete umaknile in da so sedaj na neki točki severno od Pyawbweja in sicer približno 75 km vzhodno od mesta Yenangyaung. Verjetno je, da se štitiho levo krilo britanskih sil v tem odseku čungkingške čete, vsakakor pa je položaj neprestano se umikajočih britanskih in čungkingških čet skrajno resen.

Resnost položaja ob Sitangu je razvidna tudi iz raznih drugih službenih britanskih poročil, ki prihajajo preko Londona. V vseh teh poročilih je rečeno, da neprestano japonsko prodiranje na področju Sitangu skrajno ogroža železniško progo, ki teče od Mandalaya v Lashio, kjer je izhodišče znane birmanske ceste, ki teče odot proti Čungkingu. Britanska poročila pravijo, da bo položaj britanskih in kitajskih čet postal skrajno kritičen, ko bodo japonske čete dosegle železniško progo Mandalay-Lashio. Ni izključeno, da so japonske čete medtem že prodrele do proge.

Bern, 28. aprila. Z velikimi naslovi kakor: Angleži smatrajo Birmo za izgubljeno, Ceylon bodo Japonci v kratkem napadli, izirpane britanske sile ne pričakujejo več pomoči itd., objavljajo švicarski listi naslednje londonsko poročilo angleške agencije »United Press«:

Po poslednjih vestih iz Birme se britanske in kitajske oborožene sile nahajajo sedaj v bližini Mandalaya. Zbrale so se na drugi bojni črti in za obrambo bolj ugodnem ozemlju ter se bodo brezupno borile, upirajoč se z vsemi svojimi silami velikemu pritisku Japoncev. Navzlic njihovim naporom pa so londonski strokovnjaki mnenja, da je treba smatrati Birmo za izgubljeno. Vojaški opazovalci odkrito razpravljajo o njeni izgubi. Nejasno je samo še to, ali se bo kapitulacija izvršila v nekaj dneh ali v nekaj tednih. Britanske oborožene sile so povsem izčrpane. Izgubile so velik del svojih vojnih potrebščin in Japonci jih bijejo dan za dnem. Nobeno večje ojačenje jim ne more več dospeti, medtem ko ima sovražnik možnost, da vrže v borbo sveže sile z ojačenji topništva in vsemi drugimi potrebščinami.

V Londonu priznavajo, da se zavezniške čete stalno umikajo proti Mandalayu, medtem ko skušajo Kitajci braniti strateško cesto, ki spaja železnico Mandalay-Lashio na severu s levim zavezniškim krilom. Ako se bo Japoncem posrečilo napredovati po tej cesti in presekati železniško progo, bodo kitajsko-britanske sile popolnoma obkoljene.

V Londonu govore mnogo tudi o umiku Kitajcev severno od Lojkava in Tangija. Domnevajo, da je ta umik posledica oskrbovalnih težav. Zdi se nadalje, da so bila japonska napredovanja mnogo bolj nagla kakor je bilo mogoče pričakovati, zaradi česar je tudi vse področje kitajškega bojišča pri Sitangu resno ogroženo. Večina vojaških opazovalcev sodi, da bo general Alexander umaknil svoje čete proti temu bojišču, da bi se tako izognil obkolitvi.

Iz vseh teh informacij je razvidno, da položaj v Birmi ni prav nič ugoden za zavezniške. Vojaški opazovalci, ki pričakujejo bližnjo kapitulacijo, razmišljajo že o tem, kaj bodo ukrenili Japonci. Domnevajo, da bodo združili večje pomorske sile v Bengalskem zalivu, odkoder bodo skušali pripraviti kak nov senzacionalni udar. Nov ekspedicijski zbor je pripravljen na japonskem brodvoru, ki se nahaja brez posla v Singapuru, in se zdi verjetno, da bo bližnji napad namenjen direktno Ceylonu, kjer si bodo skušali Japonci ustvariti oporišče za nadaljnje operacije proti važnim strateškim točkam zavezniškov.

Uradno poročilo britanskega generalnega štaba v Birmi poroča, da so japonske čete, ki sta jih podpirala topništvo in letalstvo, prebile kitajsko bojišče ob reki Salveen. Napredujejo v dveh kolonah se sedaj Japonci sridito bore s kitajskimi četami. Zapadna kolona prodra kakih 10 km zapadno od Tungija. Vzhodna kolona, ki je začela obsežne operacije proti desnemu krilu angleško-kitajske razvrstitve, je zabeležila nove zmage. Čim so Japonci prebili kitajsko črto, so začeli prodirati navzgor ob reki Salveen proti Mandalayu in Lašiu. Od tega poslednjega kraja so Japonci oddaljeni komaj kakih 100 km. Po zasedbi Loikava so se namreč japonske čete zelo naglo pomaknile proti severu v globino kakih 60 km in zasedle kraj, ki je samo še kakih 50 km oddaljen od železnice Mandalay-Lashio v gornji Birmi. Ogromen pomen tega drznega ofenzivnega sunka v srce sovražne obrambe je na dlan. Vse vzhodno bojišče Birme je sedaj zaokroženo in tudi obramba samega Mandalaya je sedaj resno ogrožena. Železnica iz Lašija je edina prometna zveza, po kateri po-

šiljajo Kitajci svoja ojačenja iz Čunkinga, obenem pa tudi edina prometna zveza, po kateri prihajajo na Kitajsko petrolejske dobave iz Singuja, severno od Mandalaya, ki je še v zavezniški oblasti. (ULtime notizije.)

Zopet letalski napad na Port Darwin

Sanghaj, 28. apr. d. Japonsko letalstvo je večerj z močnimi silami napadlo luko Port Darwin v Avstraliji. O tem je bilo v Melbourne objavljeno posebno poročilo, ki pravi, da so Japonci napadli s 17 težkimi bombniki v spremstvu lovskih letal tipa »0«. Avstralsko poročilo pravi, da je bil napad osredotočen v prvi vrsti na letališče v Port Darwinu, ne navaja pa škode, ki so jo povzročile japonske bombe. Med bombardiranjem je prišlo v zraku do ogrožene borbe japonskih lovcev z avstralskimi lovskimi letali.

Silovito obstreljevanje utrdb na Corregidorju

Sanghaj, 28. apr. d. Z bojišča na Filipinih javljajo zadnje vesti, da Japonci nadaljujejo bombardiranje in obstreljevanje utrdbenih naprav na otoku Corregidorju ob vzhodu v Manilski zaliv. V Melbourne objavljeno poročilo pravi, da so japonski bombniki v ponedeljek silovito bombardirali trdnjavo in glavno luko na otoku Corregidorju. Pri napadih na utrdbo so sodelovali tudi japonski bombniki strmoglavci. Japonsko topništvo je v presledkih med napadi obstreljevalo Corregidor s postojank na polotoku Bataanu. Poročilo iz Melbourne pravi, da je obstreljevanje trajalo štiri ure. Razen z Bataanu je streljalo na Corregidor tudi japonsko topništvo z južne obale Manilskega zaliva. Poročila z ostala-

Gospodarska pripravljenost Japonske za vojno

Izjave japonskega finančnega ministra in predsednika vlade pred volitvami v tokijski parlament

Tokio, 28. apr. d. V ponedeljek zvečer je bilo v Tokiju v okviru volilne kampanje veliko javno zborovanje, ki so ga sklicale neodvisne skupine japonskega parlamenta. Na tem zborovanju je imel japonski finančni minister Kaya zelo pomemben govor, v katerem je med drugim izjavil: Japonska je danes dobro pripravljena na vojno v vzhodni Aziji.

Kaya se je nato posebno bavil z gigantnim napredkom japonskih financ v zadnjih petih letih od izbruha kitajskega konflikta dalje. Odtlej je japonska vlada razpisala državna posojila do višine 800 milijonov jenov in je bilo splošno mnenje, da bi utegnili povišanje posojil do 10 milijard jenov pomeniti za Japonsko veliko nevarnost, danes pa japonski narod žrtvuje na leto 10 milijard za posojila in bi žrtvoval 20 milijard, odločen, da dovede vojno v vzhodni Aziji do zmagovitega zaključka. V primeri s stanjem pred 5 leti so se bančne investicije na Japonskem do 1. 1941. povečale od 15 na 38 milijard jenov, zavarovalne vsote pa od 15 na 36 milijard jenov. Investicije hranilniških zavodov so v tem času narasle od 2 na 6 milijard jenov. V povprečju je država v vojne svrhe potrošila v zadnjih 5 letih po 10 milijard jenov. Ta denar se je delno porabil tudi za povečanje produkcijske kapacitete države. Da se je moglo doseči tolikšno ojačenje finančne in gospodarske strukture države v tem času brez najmanjša tujih posojil, je bila potrebna sistematska kontrola nad vso japonsko trgovino in industrijo. Dasi se je v teku teh izprememb pojavile vsakovrstne težkoče, je bil vendar dosežen glavni namen, namreč, da se v okviru teh izprememb prepreči inflacija. Nato je finančni minister Kaya naglasil, da se je vojna prav za prav šele pričela in da je zaradi tega za japonsko prebivalstvo potrebno, da skrajno gospodarno uredi svoje življenje. Japonsko prebivalstvo mora vsako leto prihraniti 23 milijard jenov,

lih vojnih področjih javljajo o nadaljnjih japonskih akcijah na otoku Luzonu, kjer prodirajo japonske čete dalje proti jugu, in na otoku Mindanao, kjer se nadaljujejo japonske očistevalne operacije.

Japonske čete na Moluških otokih

Tokio, 28. apr. (Domei.) Japonski glavni stan je v torek dopoldne objavil poročilo, da so japonske mornariške sile, ki so 31. marca pričele operacije proti otokom Molukom in proti ostalim ozemljem severno-zapadno od Nove Gvineje, do 19. aprila zasedle vse strateško važne točke na tem področju in s tem zaključile okupacijo tega ozemlja.

Popis tujcev na Javi

Tokio, 28. apr. (Domei.) V teku obveznega popisa vseh tujih državljanov na otoku Javi se je od 20. aprila do večerj prijavilo oblastem vseh skupaj 1000 tujcev, ki prebivajo v Bataviji. Med prijavljeni je 80% Kitajcev.

Nehru o indijskem problemu

Bangkok, 28. apr. s. Na konferenci z novinarji je Pandit Nehru izjavil:

Mi bomo rešili svoje probleme in s pogumom prestali vse nevarnosti. Če Cripps meni, da se je položaj Indije zaradi njegovega obiska zboljšal, se hudo vara. Izjavil je, da se izogibamo odgovornosti, toda, to je čuden občutek, kajti v resnici ni pristal na to, da bi prevzeli vso odgovornost. Presenetilo nas je, ker se angleška vlada še vedno poslužuje predvojne jezika in se predstavlja svetu kot zaščitnica in razsodnik v indijskih zadevah. Izrazil je svoje nezadovoljstvo z resolucijo, ki jo je sprejel pokrajinski odsek kongresa v Madrasu, da se ustanovi neodvisna muslimanska država v Indiji. Presenetilo ga je tudi, da se je bivši predsednik Madrasa, Radža Polapacari, kot član izvršnega odbora kongresa priključil tej resoluciji. Resolucija je bila zelo neoportuna, način postopanja Radže Polapacarija kot člana izvršnega odbora indijskega kongresa, ki se je udeležil vseh sedankov kongresa, pa je sam na sebi še posebno čuden.

Siam trdno na strani Japonske

Tokio, 28. apr. (Domei.) Po večeršnjem avdienci siamske delegacije pri japonskem cesarju je predsednik delegacije general Phya Phahol podal kratko izjavo, v kateri je poudaril tesne sile, ki spajajo Siam z Japonsko. Med drugim je naglasil, da sta obe deželi že od nekdaj vzdrževale prijateljske odnose, odkar pa je izbruhnila vojna v vzhodni Aziji, v kateri zasleduje Japonska cilj ustvaritve svobodne in trdne vzhodne Azije, je siamsko prebivalstvo, ne da bi se trenutek obotavljalo, pristopilo na stran Japonske. S paktom o zvezi z Japonsko ji je Siam poklonil vse svoje zaupanje in zvestobo kot svoji prijateljici in zaveznici. Siam se bo boril na strani Japonske, dokler ne bo dosežena končna zmaga. Obisk naše delegacije na Japonskem je izraz našega prijateljstva in odločnosti, če bolj okrepi obstoječe priščne odnose in jih ohraniti za večno.

Gospodarska pripravljenost Japonske za vojno

Izjave japonskega finančnega ministra in predsednika vlade pred volitvami v tokijski parlament

Tokio, 28. apr. d. V ponedeljek zvečer je bilo v Tokiju v okviru volilne kampanje veliko javno zborovanje, ki so ga sklicale neodvisne skupine japonskega parlamenta. Na tem zborovanju je imel japonski finančni minister Kaya zelo pomemben govor, v katerem je med drugim izjavil: Japonska je danes dobro pripravljena na vojno v vzhodni Aziji.

Kaya se je nato posebno bavil z gigantnim napredkom japonskih financ v zadnjih petih letih od izbruha kitajskega konflikta dalje. Odtlej je japonska vlada razpisala državna posojila do višine 800 milijonov jenov in je bilo splošno mnenje, da bi utegnili povišanje posojil do 10 milijard jenov pomeniti za Japonsko veliko nevarnost, danes pa japonski narod žrtvuje na leto 10 milijard za posojila in bi žrtvoval 20 milijard, odločen, da dovede vojno v vzhodni Aziji do zmagovitega zaključka. V primeri s stanjem pred 5 leti so se bančne investicije na Japonskem do 1. 1941. povečale od 15 na 38 milijard jenov, zavarovalne vsote pa od 15 na 36 milijard jenov. Investicije hranilniških zavodov so v tem času narasle od 2 na 6 milijard jenov. V povprečju je država v vojne svrhe potrošila v zadnjih 5 letih po 10 milijard jenov. Ta denar se je delno porabil tudi za povečanje produkcijske kapacitete države. Da se je moglo doseči tolikšno ojačenje finančne in gospodarske strukture države v tem času brez najmanjša tujih posojil, je bila potrebna sistematska kontrola nad vso japonsko trgovino in industrijo. Dasi se je v teku teh izprememb pojavile vsakovrstne težkoče, je bil vendar dosežen glavni namen, namreč, da se v okviru teh izprememb prepreči inflacija. Nato je finančni minister Kaya naglasil, da se je vojna prav za prav šele pričela in da je zaradi tega za japonsko prebivalstvo potrebno, da skrajno gospodarno uredi svoje življenje. Japonsko prebivalstvo mora vsako leto prihraniti 23 milijard jenov,

600-letnica Lichtensteina

Vaduz, 28. apr. d. Mala kneževina Lichtenstein bo praznovala prihodnjo nedeljo 600-letnico svojega obstoja. Pod grofom Hartmannom III. je postala lichtensteinska dežela 3. maja 1342 neodvisna država. V proslavo te važne obletnice bosta na svečanem zborovanju v Vaduzu govorila princ Franc Jožef II. in šef lichtensteinske vlade dr. Hoop.

Odmevi Hitlerjevih izjav

Vojna se bo nadaljevala bolj kakor doslej z vsemi razpoložljivimi sredstvi

Berlin, 28. apr. V zvezi z velikim Hitlerjevim govorom v nemškem državnem zboru so večeraj na pristojnem mestu izjavili: Kakor vedno je bila tudi pot Hitlerjeva beseda jasna, točna in dokončna. Zato so vsi komentariji odveč. V ostalem dejstvu sama skrb za potrditev zgodovinskega pomena teh besed, ki je uspeh in zmaga. Ako naj se iz tega izvaja kak zaključek, potem je samo naslednji: Dejstva si bodo sledila v nezadržnem ritmu.

Nihče, ki je čital nekatere Hitlerjeve izjave, ne more dvomiti, da se bo vojna odsele nadaljevala bolj kakor doslej z vsemi razpoložljivimi sredstvi, torej totalno, in da bodo prav tako sledile še nadaljnje zmage, njim pa končni trijumf. In to samo to je bistveni pomen plebiscitarnih potrditev pooblastil Hitlerju. To naj vedo zlasti vsi onkraj Rokavskega preliva in Atlantika, ki skušajo svojo lastno zaskrbljenost in potrtost zaradi Hitlerjevih izjav zabrisati z odkrivanjem opogumljajočih znakov neke hude latentne krize v Nemčiji. Ako je o krizi potrebno govoriti, potem je ta samo v domeni demokracij, ki ne vedo več, s čim naj bi si še pomagale v položaju, ki grozi postati katastrofa.

Zakaj je Hitler smatral za potrebno, da zahteva od nemškega naroda določena pooblastila? Zakaj je hotel odkrito in izrecno izjaviti, da v tem trenutku za nemške državljanke ni več pridobitnih pravic, temveč samo samo število dolžnosti? In zakaj je končno namignil, da se bo treba na vzhodu pripraviti na še eno zmago? Ali niso vse te izjave značilni znaki slabosti?

Na vsa ta strašna vprašanja anglosaške propagande gotovo ni lahko odgovoriti. Narodno-socialistični režim, izjavljajo v Berlinu, je zares ljudski režim. Zato se Hitler ne poslužuje v svojem postopku nikakih parlamentarnih trikov in podobnih iger. On se neposredno obrača na narod, čigar voljo v vsakem trenutku tolmači, in izjavlja, da namerava v interesu vsega naroda podvzeti ukrepe, ki se mu zde v določenem položaju potrebni. Lahko bi se temu tudi odrekal, saj mu je isti narod že od njegove prevzemu oblasti priznal polno in neomejeno oblast, navzlic temu pa ga je hotel o tem obvestiti in pozvati za novo potrdilo te oblasti. Zato je narod, ki je primerno zastopan v nemškem državnem zboru, odgovoril s pravim plebiscitom, kakor je pokazal odmev pristanka v vsej državi, kjer je naletel na navdušeno odobranje, kar je gotovo opazila tudi sovražna propaganda. To je dalo nekemu listu onkraj Rokavskega preliva povod, da je ves nemški narod žaljivo označil za »narod ovac«.

Kar se tiče značilnih znakov slabosti, ki jih agencija Reuter označuje kot »opogumljajoče činitele« in ki jih neka ameriška agencija prikazuje celo kot nedvomljiv znak »nastopajoče splošne krize«, zadostuje pripomba, da bodo dejstva na vse to najboljše in najbolj prepričljivo odgovorila, ko bodo podaljšala dolgo verigo zares vzpodbujajočih činiteljev, ki jih je Hitler sam sarkastično postavil nasproti onim, izmišljenim od iluzionistov na Downing streetu in v Beli hiši. Med temi dejstvi bodo tudi že napovedane represalije na teritorialne akcije britanskega letalstva proti nemškemu civilnemu prebivalstvu. Te represalije bodo končno tudi najprimernejši odgovor na trditve angleške propagande, po katerih naj bi nemško letalstvo, ki da je preveč zaposleno na vzhodu, sploh ne bilo v stanju, da jih izvrši v smislu Hitlerjevih napovedi iz lanskega leta.

Druga dejstva pa bodo pokazala, da so bile v pretekli zimi zares zmagovalne na vzhodnem bojišču samo nemške in zavezniške vojske. To bo kmalu spoznal tudi Lozovski, ki misli, da je duhovit, ko trdi, da Rusi odslej lahko spijo med dvema blazinama, češ, da je »nemška spomladanska ofenziva naprjena proti nemškemu narodu«, kakor bodo to spoznali tudi severnoameriški propagandisti, ki morajo med tem javljati vedno nove potopitve ameriškega brodomarja po osnih podmornicah.

V zvezi s tem ni preveč opozoriti na izredno važno izjavo Hitlerja, ki se tiče sporočila, da je danes število nemških podmornic večje od najvišjega, ki ga je Viljemova Nemčija dosegla v pretekli vojni. Važnost te objave bo v vsem obsegu jasna prihodnje mesece.

Kar pa se tiče možnosti nove zime v Rusiji, je treba opozoriti, kakor je to zapisala »Frankfurter Zeitung«, da prav Hitler nikdar neče preuranjeno postavljati rokov. Na vprašanje, kdaj bo vojna končala, daje vedno edini mogoči odgovor: Vojna se bo končala, ko bo dosežena odločilna zmaga. V ostalem se je tudi 30. januarja omejil samo na to, da bo boljše vizezem pregnan daleč s svete evropske zemlje. Važno je samo to, da bo dosežena odločilna zmaga in v tem pogledu ne more nihče več dvomiti, po njegovem nedeljskem govoru pa še najmanj. Nova pooblastila, ki jih je narod dal svojemu voditelju, pomenijo novo jamstvo za doseg tega najvišjega cilja. Tudi tu bodo dejstva potrdila besede.

List »Nachtausgabe« ugotavlja, da se prvič v zgodovini v polnem vojnem teku pojavila med režimom in narodom tolikšno razčlenjenost. Ni primere v zgodovini, da bi se mogla voditelj in narod tako odkrito pogovoriti o premaganih nevarnostih preteklega časa. Ko je Hitler v nedeljo govoril o bližnji bodočnosti, ni povedal niti besede več, kolikor je nujno potrebno za pojasnitev vojaškega položaja na predvečer odločilnih dogodkov. London in Washington sta označila Hitlerjev govor za neuspeh samo zato, ker ne nudi gradiva za politične in vojaške spekulacije, kajti Anglosasi so prav gotovo pričakovali, da jim bo Hitler kaj povedal glede bližnjih vojaških dogodkov. Zato so razočarani, njihova nervoza pa je dosegla paradoksa. Glede nas je dovolj, ako vemo, da je Hitler skupno z zavezniki izvršil vse priprave za prihodnje dogodke. Nemški narod je to zimo zbral vse svoje sile za delo v oborožitveni industriji in vsakdo v Nemčiji je pripravljen, da nadaljuje svoje delo v sedanjem ritmu in da svoj doprinos še poveča. Tesno sodelovanje med Nemčijo, Italijo in Japonsko ter tovarištvo v orožju med vsemi zavezniškimi narodi, ki se z ramo ob ramo bore z

nemškimi vojakom na vzhodnem bojišču, sta najboljše jamstvo gotove končne zmage. (Piccolo.)

Dejanja govore

Bern, 28. apr. Hitlerjev govor, ki je še natančneje označil ogromni zimski napor Nemčije in njenih zaveznikov na ruskem bojišču ter energijo, s katero ga je Hitler vzdržal, nudi svetu nov dokaz in potrdilo neizbežnosti zmage osi. Tu smatramo za pomembnejše njegove izjave o podmorniški in letalski vojni. List »Neue Zürcher Zeitung« opozarja zlasti na dejstvo, da je število nemških podmornic že prekosilo najvišje število nemških podmornic v prejšnji vojni in pripominja, da je Hitler na Churchillov sklep o pobijanju nemškega civilnega prebivalstva odvrnil z objavo, da bo odgovarjal na udar z udarcem, dokler ne bo zločinec padel in njegovo delo uničeno.

Švicarski list tolmači bombardiranje Batha in novo bombardiranje nekega mesta v zapadni Angliji kot prvo dejanje represalij, ki bodo sledile. Ta dejanja, nadaljuje švicarski list, bodo popolnoma omrtvila navdušenje Angležev za tako imenovano ofenzivo njihovih letalstva za sedaj pa ni žal nobenega znaka, do česar Angleži to razumejo. Nasprotno, zdi se, da se bo angleško-nemški letalski dvoboj vsaj za sedaj še povečal.

Londonški list »Times« piše namreč, da »grožnje z letalsko ofenzivo v velikem obsegu proti Angliji ne pomenijo nič novega in da bo Hitlerjeva trditve, po kateri je Churchill začel bombardiranje odprtih mest, ostala brez odgovora«. List »News Chronicle« pa piše: Na govor je mogoče dati samo tale odgovor: Podvojiti moramo letalske udarce na Nemčijo...

Londonski dopisnik lista »La Suisse« ugotavlja v tej zvezi: Malo verjetno je, da bi zahtevali Litvinova. Majskega in lorda Beaverbrooka naletela tu na kakršno koli uradno reakcijo. Dopisnik pripominja, da je učinek nemške in italijanske podmorniške vojne proti Angležem in Američanom tolikšen, da se London in Washington trenutno zanimata samo za zaščito lastnega brodomarja. Dejstvo je, piše dopisnik, da so udarci že tolikšni, da samo lažje in letala v spremstvu konvojne ne morejo več zadostiti za težko nalogo. V Angliji so mnenja, da morajo preči vzhodni pomorsko nadoblast, preden se odločijo za kakršno koli pobudo.

V tem položaju je jasno, da so se v Londonu morali zadovoljiti s tem, da zadostne Rusom z izvrševanjem direktnih letalskih akcij proti nemškemu prebivalstvu. (Stampa Sera.)

Hitlerjeva pooblastila

Berlin, 28. apr. Službeni list objavlja posebna pooblastila, ki jih je zahteval Hitler v svojem zadnjem govoru in ki jih je državni zbor odobril na svoji seji 26. t. m.

Ameriški poveljnik na Islandu

Rim, 28. apr. s. Uradno poročilo ameriškega tajništva za vojsko sporoča, da bo poveljstvo nad angleškimi in ameriškimi četami na Islandu prevzel ameriški general. Poročilo se glasi: Tajništvo za vojsko objavlja, da je general Charles Bonesteel prevzel poveljstvo nad vsemi četami zavezniških narodov na Islandu kot naslednik britanskega generala Henryja Osborna. K temu uradnemu sporočilu pripominja britanska oficijalna agencija, da je to pot prvič, da poveljuje britanskim četam neposredno ameriški oficir.

Nove omejitve v ameriškem gospodarstvu

Stockholm, 28. apr. d. Švedski listi javljajo, da je bila v ponedeljek popoldne reprezentančni zbornici v Washingtonu izročena nova Rooseveltova poslanica, ki je bila napovedana že pred nekaj dnevi. Ta poslanica se bavi s potrebo nove splošne daljnosežne kontrole nad trgovino in industrijo Zedinjenih držav. Danes v torek bo kongresu predložen tudi načrt o stabilizaciji cen, ki je potreben, če se hočejo Zedinjene države, kakor naglašajo švedski listi, še v zadnjem trenutku izogniti grozeči inflaciji. Seznam predmetov, katerih cene bi se morale stabilizirati, vsebuje nad 30.000 imen.

Lizbona, 28. apr. d. Ameriški urad za vojno proizvodnjo, ki mu je poverjeno tudi racioniranje potrošnje, je v ponedeljek izdal odlok, s katerim se zmanjšuje potrošnja kave za 25 %. Urad utemeljuje odlok, češ, da ni gotovo, ali bo v bodoče mogoče z uvozom kriti normalni potrošek kave. Potrošnikom bodo uvozna podjetja v bodoče dobavljala samo 75 % tiste količine kave, ki so jo obratni ali posamezniki potrošili v aprilu lanskega leta.

Ukrepi za protiletalsko zaščito v Argentini

Buenos Aires, 28. apr. d. Iz Rio de Janeiro javljajo, da je brazilska vlada imenovala posebno komisijo, ki mora proučiti načrt organizacije pasivne protiletalske obrambe. V ponedeljek se je ta komisija sestala k prvi seji in pričela proučevati načrt, ki določa med drugim tudi obširno sodelovanje civilnega prebivalstva v protiletalski zaščiti. Iz vrst prebivalstva naj bi se organizirale prostovoljske gasilske brigade. Sporedno z organizacijo zaščitne službe določa načrt tudi široko propagandno kampanjo, ki naj bi seznanila civilno prebivalstvo z načini zaščite pred letalskimi napadi.

Pojemanje pegastega legarja v Bolgariji

Sofija, 28. apr. d. Bolgarske sanitetne oblasti so v preteklem tednu ugotovile v pokrajini Šumen v severni Bolgariji 39 primerov pegastega legarja. Bolezen je posebno pogosta med cigani. V poročilu bolgarske zdravstvene oblasti je rečeno, da k sreči epidemija že pojenja.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino

in
Poveljnik XI. Armadnega zbora objavljata

V noči na 26. aprila je krdelo upornih komunistov v Radohovi vasl izdajalsko streljalo proti enemu našemu vojaškemu vlakcu, ubilo dva vojaka in ranilo druge.

Ker je preteklo 48 ur, ne da bi se izsledili povzročitelji zločina je bilo odredjeno, da se zaradi izvršitve določil razglašajo od 24. aprila ustreljeni 6 oseb, zanesljivo krivih komunističnega udejstvovanja.

Obsodba je bila izvršena danes ob 8. uri. Ljubljana, 28. aprila 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino Emilio Grazioli s. r.

General Poveljnik XI. Armijskega Zbora Mario Robertti s. r.

Ducejeva nagrada za rojstvo dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncem Sterle Francu in Ivani iz Poljan št. 10, občina Stari trg, o priliki rojstva dvojčkov nagrado v znesku 600 L.

Radijskim naročnikom

Obveščamo radijske naročnike, da morajo za mesec april brezpogovorno poravnati radijsko naročnino vsi naročniki.

Naročnina za prihodnji mesec maj morajo plačati vsi tisti, ki so vložili prošnje na Kr. Kvesturo ali okrajna načelstva, ne glede na izid prošnje.

V naslednjih mesecih pa bodo dolžni plačevati radijsko naročnino samo naročniki, ki bodo prejeli dovoljenje.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 29. aprila, ob 17.30: »Zaljubljena žena« Red Sreda.

Četrtek, 30. aprila: ob 17.30: Vdova Rošinka. Izven.

Petek, 1. maja: ob 17.30: Konto X. Izven.

Zelo znižane cene od 12 lir navzdol

Sobota, 2. maja: ob 17.30: Rokovnjači. Izven.

Znižane cene od 12 lir navzdol

»Zaljubljena žena« je sodobna komedija italijanskega pisatelja Giovannija Cenata, ki obravnava konflikt zakonskega moža v trikotniku z ženo in ljubico. Igrali bodo: Serena — Severjeva, Fabrizio — Nakrst, Elena — V. Juvanov, Agno — Gregorin, Ana — Nablocka, Alice — J. Boltarjeva, Cortini — Peček, Antonelli — Brezgar. Režiser: prof. Šest.

Zabavna domača kmečka igra Cvetka Golarja: »Vdova Rošinka«, ima za snov veselo zgodbo o košati kmečki vdovi, ki je željna mladega brhkega ženina in si na vse načine prizadeva, da bi ga zmamila do ženitve. Dvopitno in kratkočasno dejanje nudi mnogo razvedrila. Naslovno vloga igra Polonca Juvanov. Režiser: Fran Lipah.

OPERA

Sreda, 29. aprila, ob 17: »Priatelj Fric«.

Premiera. Red Premierski.

Četrtek, 30. aprila: ob 17: Prodana nevesta. Izven. Zelo znižane cene od 15 lir navzdol

Petek, 1. maja: ob 15: Don Pasquale. Izven. Zelo znižane cene

Sobota, 2. maja: ob 17: Prijatelj Fric. Red B

Opozarjamo na prvo slovensko uprizoritev Mascagnijeve opere v treh dejanjih: »Priatelj Fric«. Opera je lirsko-egzotična. Dejanje se godi v stanovanju posetnika in graščaka Frica, na njegovi pristani in zopet v prvotnem prizorišču. Libreto ima za vsebino ljubeznega zgodbo med Fricem in hčerjo njegovega oskrbnika. Pell bodo: Suzo — Vidaličeva, Frica — Franc, cigana — Golobova, doktorja — Popov, Hansa — Dolničar, Friderika — Kristančič, Katarino — Poličeva. Dirigent: Demetri Zebre, režiser: Robert Primožič, zborovodja: R. Simoniti. Načrte za inscenacijo je napravil po režiserjevi zamisli ing. Ernest Franz. Premiera bo danes v sredo za red Premierski.

Debut v Operi. V vrsti poskusov z mladimi pevskimi močmi, ki jih ima gledališče v letošnji sezoni v načrtu, bomo silili v četrtek v Smetanovi komični operi »Prodana nevesta«, mladega tenorista Marjana Kristančiča v partiji Janka. Predstava je zasledena po večini z mladimi močmi in daje sliko našega opernega naraščaja. Marinko bo pela Polajnarjeva, Miho — Dolničar, Ljudmila — B. Stritarjeva, Katro — Golobova, Kecal — Lupša, Vaska — Banovec, Krušino Janko, Esmeraldo — Barbičeva, ravnatelj — Jelnikar, Indijanca — Marek. Dirigent: D. Zebre, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, koreograf: ing. P. Golovin, inscenator: V. Skrušny.

Rooseveltov diplomatski poraz

Rim, 28. apr. Zahteva, ki jo je Roosevelt postavil, da bi mu Stalin prepustil nekatera vzhodna oporišča za boljšo obrambo protiruskim postojank na Pacifiku, na katero pa Rusija ne more pristati, ker ni v vojni z Japonsko, je bila sprejeta z neupanjem ne le v Moskvi, ki bi morala dovesti do žrtve, temveč tudi v Londonu, ki bi za kompenzacijo moral zadovoljiti boljševike z ustvaritvijo drugega kontinentalnega bojišča. Zato poudarjajo tako v Londonu kakor v Moskvi, da je ozadje te zahteve samo v imperijalističnih težnjah Washingtona kakor že tedaj, ko je Amerika dala Angliji nekaj starih ladij, zahtevala pa v zameno angleška oporišča na Atlantiku. Ne zdi se zato izključeno, da bo to pot ameriški avtokrat doživel diplomatski poraz. Tega se v Severni Ameriki že zavedajo, saj že očitajo Britancem in boljševikom, da so njihovi pogledi omejeni na to, da ne vidijo, kaj bo jutri. Tudi ta nova zgodba potrjuje, da je v taboru sovražnikov prevladujoči činitelj sebičnost vsakega posameznega izmed njih. (Utime notizije.)

Gospodarstvo

Pred novo žitno letino v Italiji

V aprilu je bilo vreme v Italiji za dovršitev pomladnih del na polju prav ugodno in bodo vsa poljska dela o pravem času izvršena, čeprav so se spomladaj z zakasnitvijo pričela. Klimatske razmere dopuščajo tudi pozno setev jarih žit in se lahko ječmen in oves sejata do prvih dni maja. Pomladna koruza se lahko seje do konca maja, poletna koruza pa v nekaterih ugodnih letnih predelih še v avgustu. Zelo intenzivno je letos obdelovanje riževih polj spriču premije, ki jo dobe kmetovalci za vsak hektar preko lanske površine (200 lir). Nadaljnja premija in isti višini je obljubljena onim pridelovalcem, ki bodo na istem polju po končani letini ozimne pšenice pridelali še riž.

Kakor poročajo iz Rima bodo letos za spravljaj pšenične letine dali na razpolago tudi vojaštvo, kar ne bo težko izvedljivo, saj v posameznih predelih Kraljevine pšenica zori v različni časovni dobi. Tako imajo na jugu, zlasti v Siciliji, pšenico, ki zelo zgodaj rodi in prično z žetvijo že ob koncu maja. Ponekod pa se žetev zavleče do začetka septembra. Spričo dosežanih izkušenj napovedujejo za letošnjo letino krušnega žita izpopolnitev predpisov za oddajo pridelka zlasti v pogledu nadzorstva višine pridelka in glede mletja v majhnih mlinih na deželi. Predpisi glede količine pridelka, ki jo sme obdržati pridelovalec, za lastno potrošnjo, bodo spremenjeni v onih primerih, kjer je kmetovalec zakupnik zemljišča. Zakupnikov je v Italiji razmeroma mnogo in je prav, če se kot pridelovalca smatra zgolj zakupnika in ne lastnika posestva.

Poslednji rok za oddajo pšenice iz l. 1941 poteče s 30. aprilom, za oddajo koruze pa 31. maja. Računati je, da bodo do poteka obeh rokov oddane še precejšnje količine.

Nemške velebanke v vojni

Sedaj, ko je vseh pet berlinskih velebank objavilo svoja poročila za preteklo leto, prinašajo nemški listi pregled o poslovanju teh bank, ki kaže v kakšnem obsegu so banke prispevale za financiranje vojnih nalog. To je bilo nemškim velebankam olajšano še posebno zaradi tega, ker se je pri njih v zadnjih treh letih zbiral znaten del presežka kupne moči, kar se kaže v znatnem povečanju hranilnih in drugih vlog, ki so se od pričetka vojne podvojile. Znatni dotok hranilnih vlog je izviral pretežno iz dveh virov, in sicer iz produkcijskega gospodarstva, kjer so po odpravi zaloga nastala precejšnja likvidna sredstva, ki se niso v normalnem obsegu uporabljala za nove nabave, investicije itd., in iz konzumnega področja, kjer je pri naraščajočih dohodkih in zmanjšanih možnostih potrošnje nastal precejšnji presežek. Lani je bil zlasti ta drugi vir novih vlog prav znaten, kar kažejo tudi bilančne številke, kajti čiste hranilne vloge so v teku lanskega leta narasle za 43,8% nasproti 40,0 in 25,0% v prejšnjih dveh letih, med tem ko so vloge po raznih tekočih računih narasle za 23,7%, nasproti 36,7 in 18,2% v prejšnjih dveh letih. Dotok novih likvidnih sredstev iz gospodarstva je bil sorazmerno manjši, kar kaže, da je popustil preces likvidacije zaloga. V celoti so se vse vloge (hranilne in kontokorrentne) dvignile od 8,80 milijarde v letu 1939 na 11,70 milijarde mark v naslednjem letu in 14,92 milijarde mark ob koncu preteklega leta.

Pri zavodu Deutsche Bank so znašale ob koncu lanskega leta vloge 5,11 milijarde mark nasproti 4,84 in 3,73 milijarde v prejšnjih dveh letih, pri zavodu Dresdner Bank 4,79 milijarde mark nasproti 3,70 in 2,76 milijarde RM, pri zavodu Commerzbank pa 2,73 milijarde mark nasproti 2,07 in 1,45 milijarde v prejšnjih dveh letih. Statistika obsega še dve veliki berlinski banki, ki nimata podružnic. Tako so znašale vloge ob koncu lanskega leta pri zavodu Reichs-Kredit-Gesellschaft 0,87 milijarde mark (prejšnji dve leti 0,75, in 0,66) in pri zavodu Berliner Handels-Gesellschaft 0,43 milijarde mark (0,34) in 0,27.

Ta ogromni dotok novih vlog s produkcijskega in konzumnega gospodarstva se je spričo razmeroma majhne kreditne potrebe industrije in gospodarstva uporabljal za naložbe v javnih, predvsem državnih papirjih. Te naložbe so ob koncu leta 1941 dosegle 8,83 milijarde mark nasproti 6,31, 2,98 in 1,83 milijarde mark ob koncu prejšnjih treh let. Krediti v gospodarstvu, ki so prejšnja leta nazadovali, so lani znova zabeležili povečanje, in sicer za 2,9 milijarde mark.

Gospodarske vesti

— Vpisovanje dovetilnih zakladnih bonov v Dalmaciji. Iz Rima poroča agencija »Agita«, da se tudi v pokrajini Dalmaciji zadovoljivo razvija vpisovanje 5% dovetilnih zakladnih bonov s premijami, ki se je pričelo 15. aprila. Italijanski denarni zavodi, ki so pričeli poslovanje v posameznih krajih Dalmacije, so vpisnikom na razpolago z vso svojo organizacijo. Guverner Dalmacije je po svoji srečni in pomembni očitilvi izdal navodila prefektom, naj zbirajo imena vseh onih, ki bodo sodelovali pri vpisu kakršne koli vsote. Ta imena z navedbo vpisane vsote bodo zbrali v album, ki bo predložen Duceju kot konkretni dokaz, da tudi Dalmacija prispeva z vsemi svojimi denarnimi silami v borbi za obrambo lire in za svobodo Italije proti koalicijski boljševizmu in plutokraciji, ki si je prilastila svetovno bogastvo.

— Priznanje točk pri izvozu racioniranega tekstilnega blaga in obutve. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino pojasnjuje v novi okrožni postopek pri izvozu racioniranega tekstilnega blaga in obutve. Obrtniki konfekcionisti, ki prodajajo občinstvu, ali trgovci na drobno morajo v primeru izvoza racioniranega blaga v inozemstvo vložiti preko Visokega komisarata prošnjo na Korporacijski odbor zaradi priznanja točk in predložiti prepis fakture z vizumom izvozne carinarnice. Faktura mora biti opremljena ne samo z vsemi podatki, ki se zahtevajo pri izvoznem carinjenju, temveč tudi z navedbo ustreznih blagovizanskih postavk za določitev točk in skupnim številom točk. Korporacijski odbor bo nato pooblastil Trgovno-industrijsko zbornico, da izda nabavnico za ono število točk, ki ustreza izvršenemu izvozu. To postopanje velja za izvoz, ki bo izvršen od 1. maja naprej.

— Povečana obtežitev tovornih vagonov v Nemčiji. Da se bolj izkoristi prevozna kapaciteta železniških vagonov je uprava nemških državnih železnic dovolila, da se sme na tovorne vagonne nemških državnih železnic do nadaljnjega natovariti za eno tono več blaga, kakor je dopustna teža. Na vagon za 10 ton se lahko naloži za 11 ton blaga, na vagon za 15 ton pa se lahko naloži 16 ton blaga. Oni tovorni vagoni, ki za tako obremenitev niso sposobni, bodo posebej označeni, in bodo imeli pri označbi dopustne teže tovora znak »X«. Obremenitev tovornih vagonov z eno tono preko dopustnega tovora je dovoljena v prometu z vsemi kolodvorji v Nemčiji in priključenih področjih (Poljska generalna Gubernija, Alzacija in Lorena ter Luksemburg) kakor tudi v prometu z Belgijo, Nizozemsko, zasedeno in nezasedeno Francijo, Italijo, Švico in Slovaško. Pri pošiljkah, namenjenih v Protektorat pa taka dodatna obtežitev ni dopustna.

— Nova docela sintetična tekstilna surovina. Nemški list »Vierjahresplan« poroča, da bodo v obratih nemškega kemičnega koncerna I.G. Farbenindustrie pričeli v kratkem v velikem obsegu izdelovati nova docela sintetična vlakna pod imenom Perlon-svila. V ta namen so zgradili posebno tvornico. Ze v pričetku sedanje vojne so v podjetjih imenovanega koncerna pričeli izdelovati novo vrsto sintetične tekstilne surovine, nazvane vlakna PC, in sicer iz proizvodov destilacije premoga, torej docela sintetično, med tem ko se umetna svila odnosno celulozna volna izdelujeta iz lesa odnosno celuloze. Nova vlakna PC so se izkazala kot izredno odporna v vodi, v raznih kislinah, vrhu tega pa ne zgorijo. Zato so jih začeli z uspehom uporabljati za izdelovanje tkanin, ki so pogosto v stiku z vodo ali drugimi tekočinami. Njih prednost je tudi v tem, da ne gnijejo, imajo pa to slabo stran, da ne prenesejo visoke temperature, četudi ne zgorijo. Po nadaljnjih poskusih pa je v laboratorijskih družbi I.G. Farbenindustrie uspelo na podobni osnovi izdelati drugo vrsto docela sintetičnih vlaken, ki imajo še nadaljnje velike prednosti, med njimi tudi to, da vzdrže visoko temperaturo do 270° in prav tako ne zgorijo. Ta nova Perlon svilna se je po nadaljnjih poskusih izkazala odpornostjo, kakor svilna, volna ali bombaž, pri tem pa je lažja od svile in volne in bolj elastična in trdna kakor vsa druga vlakna. V pogledu obrabe nadkrije vse druge tekstilne surovine. Posebno so se izkazali poskusni tekstilni izdelki iz Perlon-svile. Tako so izdelali zadrga za čevlje, ki več vzdrže kakor trikrat debelejša bombažna zadrga. V kratkem bodo prišli na trg izdelki iz Perlon svile. Surovine za izdelovanje te sintetične svile bo imela Nemčija dovolj na razpolago, ker se izdeluje kakor rečeno, iz destilacijskih proizvodov premoga.

— Bolgarska kmetijska in zadružna banka v Sofiji, ki je poleg bolgarske Narodne banke drug državni denarni zavod s posebno nalogo, da pospešuje kmetijstvo in združništvo, navaja v svojem letnem poročilu, da je morala lani izvršiti številne nove naloge v zvezi s priključitvijo Tracije in Južne Srbije (Makedonije). V teh priključnih pokrajinah je otvorila že 31 podružnic. Letno poročilo navaja, da so se hranilne vloge pri tem zavodu v teku lanskega leta dvignile od 10,27 na 11,84 milijarde levov, torej za 1,57 milijarde levov ali za 15%. Banka ne vrši samo čistih bančnih poslov in je sodelovala pri financiranju in organizaciji predelave in prodaje kmetijskih proizvodov, pri dobavi strojev, orodja, molne galice, semenskega krompirja, sodov in vseh drugih obrambnih sredstev proti lastnim škodljivcem, pa tudi pri organizaciji odkupa svilenih kokonov in predelavi vrtnic ter pri odkupu in predelavi tobaka. Banka je kupila lani 2810 ton za 140 milijonov levov. Svoje poslovanje je razširila tudi na odkup tobaka v priključenih pokrajinah, kjer je prevzela del v štipu. Te dni je bolgarski ministrski svet odobril posojilo, ki ga bo banka dala mestu Skoplju v višini 10 milijonov levov z jamstvom države, in sicer na pet let s 7% obrestmi. Skopeljska občina bo posojilo porabila za nakup treh razlaščenih tvornic.

— Najpotrebnejši izdelki iz železa za gospodinjstvo v Nemčiji. Za kritje civilne potrebe železnih izdelkov za gospodinjstvo je nemški državni gospodarski minister določil poseben kontingent železa za izdelovanje teh izdelkov. Kontingent je rezerviran izključno za oskrbo civilnega prebivalstva. V bodoče bodo ti izdelki imeli vtisnjen znak »Ze« (Zivilbedarf), kar naj prepreči, da bi se izdelani predmeti (predvsem vedra za volo, lonci, skleda itd.) uporabili za druge namene.

— Novo povečanje obtoka bankovcev v Angliji in Ameriki. Ker se je v zadnjem času obtok bankovcev v Angliji ponovno povečal je angleški zakladni minister sir Kingsley Wood predložil spodnji zbornici zakonski predlog, po katerem naj se skrajna meja obtoka bankovcev ponovno poveča za 50 milijonov funtov na 830 milijonov funtov. — Denarni obtok v Zedinjenih državah se je od ladskega decembra znova povečal za 0,9 na 11,6 milijarde dolarjev. Od srede leta 1939, ko je izbruhnila vojna v Evropi se je obtok dvignil za 4 in pol milijarde dolarjev.

— Pariteta med japonsko in siamsko valutno. V Tokiju se mudi siamska gospodarska delegacija, ki se pogaja z Japonsko glede gospodarskega sodelovanja med obema državama. Kakor poročajo iz Tokia, je prišlo pri tem do sporazuma, po katerem se bo ustvarila pariteta med valutama obeh držav, to je med japonskim jenom in siamskim bahtom. Na podlagi tega sporazuma o valutni pariteti bo sklenjena nova japonsko siamska gospodarska pogodba.

Ciklon v Oklahomi

Lizbona, 28

KULTURNI PREGLED

Pietro Mascagni,

„Prijatelj Fric“

Kako je nastala opera
»Prijatelj Fric«

Slovenci poznamo Pietra Mascagnija samo kot komponista veristične opere: »Cavalleria rusticana«, ki je pri nas že dolgo znana in cenjena. Vendar pa to ni njegovo edino delo, čeprav je tisto, ki mu je priborilo svetovno slavo. Mascagni je komponiral okrog šestnajst oper.

Po velikem uspehu »Cavallerie rusticane« so mu njegovi nasprotniki in zavirljivi očiteli, da je imela opera uspeh zgolj zaradi učinkovitega dramatičnega libreta. Mascagni, ki je imel tedaj v delu opero »Rantzau«, jo je odložil in je sklenil komponirati posebno delo, s katerim bi obkolevalcem dokazal, da so njihove trditve neresnične. V ta namen si je poiskal izrazito liričen libreto, s čim skromnejšim dejanjem, da bi z močjo in zgovornostjo svoje glasbe dokazal svojo skladateljsko sposobnost.

Izbral si je Erekmanov in Chatrianov roman, po njem mu je napravil P. Suardon libreto v treh dejanjih.

Vsebinska oprema

Mladi graščak Fric je zakrknjen samec. Dober človek je, ki ljubi otroke in rad pomaga svojim vaščanom, toda živi v krogu svojih prijateljev, samec, ki so vsi zoper ženitev in ker pač še ni našel dekleta, ki bi mu znalo zbuditi čustva, ni prijatelj ženitve. Stari doktor, njegov prijatelj, vidi del svoje življenjske naloge v tem, da rad sklepa ženitve in pomaga mladim ljudem do zakona. S Fricem sklenita stavbo: doktor trdi, da bo tudi zanj prišel čas ženitve, a Fric trmasto vztraja pri nasprotni trditvi in stavi svoj najlepši vinograd, da bo ostal samec. Doktor je med tem spoznal, da je Fricova naklonjenost do oskrbnikov hčere Suze več kot zgolj samo prijateljstvo. Ko si je Fricov prijatelj na jasnem, da se ljubi in se muči zaradi tega, ker je ostalo čustvo nezgovorjeno, sklene vporabiti nedolžno zvijačo. Fricu pove, da ima za Suzo med vaščani izbranega ženina. V Fricu se zbudi ljubezen in je šele potem tega se zave, da Suzo ljubi in ona njega ter jo končno zasnuje.

Upriporitev »Prijatelja Fric«

Krstna predstava te opere je bila 28. oktobra leta 1891. v Rimu. S tem delom je dosegel Mascagni svoj namen: dokazal je, da njegova skladateljska invencija ne potrebuje bergelj, t.j. učinkovitega libreta, temveč, da je popolnoma nevezana in da lahko ona pomaga bledemu libretu do učinka. — S to znano je bila opera uvrščena v spored raznih gledališč.

Kaj pravi o naši uprizoritvi režiser Primožič

Ta opera je poleg »Cavallerie« Mascagniju najbolj pri srcu. Nazval jo je »poe-ma lirico« lirična pesnitev. Razume se, da smo v uprizoritvi uložili ves trud, da bi jo v muzikalnem, režijskem in inscenacijskem pogledu čim boljše podali in upamo najboljše. Sodobno o našem prizadevanju pa prepuščamo kritiki in občinstvu. — Glavno partijo Suze, plahega dekleta, ki doživlja prvo ljubezen, bo peja Ksenija Vidaličeva; učinkovito naslovno vlogo lirskega značaja, Frica — Jan Franci, njegovega varovanca, cigana — Franja Golobova, doktorja, zaščitnika ljubečih parov — Boris Popov, Hansa in Friderika, Fricova prijatelja — Mirko Dolničar in Marjan Kristančič, gospodinja Katarino — Štefka Poličeva.

Posebno učinkovite točke v operi

Dasi je opera od začetka do konca enako močno dojmljiva in polna intimnih razpoloženj in lepot, so vendar v njej še posebej biseri: Suzin in Fricov dvospjev pod češnje v drugem dejanju, Fricov spjev v tretjem dejanju, obe cigankini pesmi, Suzino voščilo s cveticami in končni dvospjev med njo in Fricem. Maša St.

ZAPISKI

Luigi Salvini o italijanski slavistiki. V obzorniku »L'Italia che scrive« piše dr. Luigi Salvini, ki je nedavno postal docent rimske univerze, o Damianijevem »Avviamiento agli studi slavistici in Italia« in pravi med drugim: »Če danes primerjamo našo bibliografijo z enako bibliografijo l. 1933., dobimo izpodbuden pogled na vso pot, ki jo je prehodila mlada italijanska slavistika, in na rezultate, ki jih je dosegla bolj zaradi strastne vere posameznih pionirjev kakor zaradi obilnih sredstev in dobre organizacije. Toda kljub napakam in pomanjkljivosti, ki jih razodeva predvsem vzgonu in posebni ljubezni naših slavistov zaslužno delo (in ki jih Damiani navaja in jasno označuje, omenjajoč tudi smotro, ki naj bi se dosegli), je bilanca še nadalje pozitivna. Da, na nekaterih področjih je kar laskava, če pomislimo, da imamo danes v italijanski najboljše zgodovino ruskega slovstva, najboljše pripomočke za študij ukrajinskega jezika, najboljšo bolgaristično literaturo itd.«

Zanimanje čehov za italijansko literaturo. V najnovejšem zvezku časopisa »Italia che scrive« je izšel članek bivšega profesorja na češki univerzi v Pragi in ravnatelja tamošnjega Italijanskega kulturnega instituta »Ettore La Gatta« »Letteratura italiana in Boemia«. Pisec omenja in s podatki dokazuje živahno zanimanje čehov za prevode iz italijanskega slovstva in posebej opozarja na ogromno delo, ki ga je izvršil v preteklosti češki pesnik Jaroslav Vrchlický. Po daljšem pregledu teh tako rekoč tradicionalnih vezi prehaja prof. La Gatto, ki je bil nedavno imenovan za profesorja ruske literature na rimski univerzi, k češkim italicim iz leta 1938-1941. To omenja na prvem mestu antologijo sodobne italijanske proze v čeških prevodih. Nje sestavljalec je znani praški italicist Rosendorfský. Nato sledi daljši seznam knjižno izšlih prevodov iz italijanske literature v tem obdobju; omenjeni so med drugim pisatelji Corrado Alvaro, Grazia Deledda, Fabio Tumbari, Alba de Cespedes, Francesco Perri, Calzini, Bacchelli, Cozzani, Ada Negri, Mario Appelius itd. Tudi iz italijanske zgodovinske, esejistične, poljudno znanstvene in memoarske literature je bilo v zadnjih treh letih prevedenih večje število značilnih del. La Gatto sklepa, da je »bilanca v bistvu dovolj bogata, zlasti če uvažujemo, da to razdobje ni samo kratko, marveč tudi polno težkoč«. Temu je treba dostaviti še dej-

stvo, pravi Lo Gatto, da se je v zadnjih letih med čehi zelo razširilo zanimanje za italijanski jezik.

Anatola de Monzia dnevniki o zadnjih letih Tretje republike in njeni vojni katastrofi leta 1940 je izšel v italijanski izdaji z naslovom »La pace e la guerra e la sconfitta«. Avtor je bil, kakor znano, minister v zadnjih francoskih vladah pred katastrofo.

• Nov grob. V Dolu pri Ljubljani je za vedno zatisnil oči šolski upravitelj in posestnik g. Josip Reich. Zapušča ženo in številno drugo sorodstvo. Na zadnji poti ga bodo spremlili v sredo, 29. t. m. ob 11. dopoldne na domače pokopališče. Maša zadušnica bo v ponedeljek, 4. maja ob 7. v župni cerkvi Sv. Petra v Ljubljani. Naj v miru počiva! Svojem izrekanju naše odkritostno sožalje.

• Sodna pooblastila vojaškim poveljnikom. Vojaško sodne pravice, ki pritečejo vrhovnemu poveljniku Italijanske Oborožene Sile, so bile s posebnim dekretom poverjene vrhovnim poveljnikom italijanske vojske v Grčiji in na Egejskih otokih, guvernerjem v Črni gori in poveljniku italijanske ekspedicijske zborne na vzhodni fronti, vsakemu na njegovem območju. S tem jim je dana tudi pravica pomilostitve v posameznih primerih smrtnih obsodb.

• Visoko odlikovanje generala Čatloša. — Bolgarski kralj Boris je slovaškemu obrambnemu ministru generalu Čatlošu podelil red Velikega križa za vojaške zasluge.

• Poseben nemški žig v spomin na zadnji govor Adolfa Hitlerja je bil uveden v Nemčiji z napisom »Grossdeutsche Reichstag, 26. April 1942«. Hrastov venec obkroža kljukasti križ. Kdor hoče imeti ta žig, mora poslati kuverto z nalepljenimi znamkami na poštni urad v Berlinu. Znamke bodo žigosali nekaj dni.

• Najhitrejšo lovsko letalo na svetu. V nemških vojnih poročilih je bilo zadnje čase večkrat omenjeno novo lovsko letalo FW 190 (»Focke-Wulf«), ki se je zadnje mesece obneslo v borbah nad Kanalom. Zdj se uveljavljati tudi na drugih frontah. Nemški listi poročajo, da je to izdelek inž. Kurta Tank, ki je med drugim ustvaril bombnik za daljši polet »Condor« in polzvedovalno letalo FW 189. Novo lovsko letalo je zbudilo posebno pozornost med sovražnimi letalci. Ima štirinajstcilindrski motor BMW. Je najhitrejšo lovsko letalo na svetu in je zelo okretno. Pristanek kakor tudi polet je lahkoten. Oboroženo je s strojnimi in najnovejšimi topi, s katerimi je izredno usposobljeno za letalske borbe.

• Nemški kulturni krog v Varšavi je bil ustanovljen pod pokroviteljstvom varšavskega guvernerja. Prizadeval si bo negovati ustvarjanje nemških stavebnikov, slikarjev, kiparjev, pesnikov in pisateljev, ki žive v področju Visle. Zagotoviti hoče razvoj nemške kulture na poljskem področju. Vzdrževal bo stike z vsemi Nemci, ki prebivajo na Poljskem ter bo skrbel za recitacijske večere, za gostovanja nemških gledališč in orkestror, za razstave in različne druge prosvetne prireditve. Posebno pozornost bo posvečal razvoju varšavskega nemškega gledališča in nemškega pevškega zbora.

• Po sto letih končana razprava. Del dragotin portugalskega kralja Mihaela I., ki je bil pred sto let izgnan iz Portugalskega, je bil preteklo soboto v dvorani Portugalske banke v Lizboni izročen zakonitim zastopnikom dedičev pokojnega kralja. Proces zavolje teh dragotin se je vlekel od 1834. Dragocenosti so bile leto dni po kraljevem bегu shranjene v Portugalski banki, ki jih nato ni hotela nikomur izročiti. Zdj pa je sodišče pripoznalo pravice dedičev. Pri vseh važnejših dragotinah je bilo določeno, da morajo ostati v deželi in da je treba preprečiti vsako prodajo od strani dedičev. Ker pa dediči biva jo na tujem, jim ne morejo biti več dragotine izročene, marveč ostanejo še nadalje v varstvu Portugalske banke. Med posebno dragocenimi neizročeni kosti je tudi znamenito zlato runo, ki ga cenijo na 800.000 eskudov, dalje toledski meč, sablja in z dragocenostmi obsuto bodalo, kar je vse skupaj vredno okrog 1.800.000 eskudov. Ostale dragotine bodo advokati izročili dedičem.

• Kazino v Nizzi bodo podrli. Kazino v Nizzi na francoski rivieri postane žrtev zbirke starih kovin. Obenem bo ustrezno dobremu okusu. Kazino je bil zgrajen pred 58 leti po čulnem okusu, ki je danes vzgon. V Kazinu je gledališka dvorana, plesna dvorana, restavracija in bar. Posebno veljavo je imel Kazino ob karnevalskih prireditvah, ko je bil središče vsega rajanja na rivieri. Prvi Kazino v Nizzi je pogorel 1884 in so še isto leto zgradili novo stavbo, ki je marsikaj doživela in gre zaslužno med »pokojnike«.

• Slovaška bo praznovala 1. maj. Praznik dela 1. maja bo po sklepu vlade na Slovaškem slovesno praznovan. Vodilne osebnosti bodo v vseh krajih države imele govore. Proslave praznika dela bosta imeli Hlinkova garda in nemška stranka skupno.

• Darovi Belgijem za nemške vojake. Pri nekem sporemu je predsednik bolgarskih bojevnikov sporočil nemškim vojaškim odposlancem, da bo bolgarska zveza bojevnikov redno pošiljala cigarete in druge darove najboljše lovski letalski skupini, posadki podmornice, ki bo potopila največ sovražnega brodograja, kakor tudi nemškim vojakom vseh vrst orožja, ki se bodo posebej odlikovali na vzhodnem bojišču. Bolgarska bojevniška zveza je razpisala tudi nagrado za najboljši spis o bolgarsko-nemškem bratstvu v orožju.

• Število prebivalcev Rima. Po stanju ob koncu meseca marca sklepajo, da šteje Rim 1.437.778 prebivalcev. Število prebivalstva stalno narašča.

• Naseljevanje rumunskih bojevnikov v Besarabiji in Bukovini. Maršal Antonescu je obljubil, da bo po vojni naselil rumunske vojake, ki se odlikovali v borbi na vzhodni fronti, in njihove potomce na kmetijah v Besarabiji in Bukovini. Dobili bodo srednje velika posestva. Izvedena bo takoj po vojni nova agrarna reforma.

• Kijevske muzeje odpirajo. Kakor znano, je v Kijevu 14 muzejev. Kljub vojnemu času je bilo v zadnje mčas nekaj od njih spet odprtih; med njimi ševčevkov muzej in stanovanjska hiša tega največjega ukrajinskega pesnika.

Tolstojeva »Ana Karenina« je izšla v novem italijanskem prevodu Duchesse d'Andria pri torinski založbi Unione tipografico-editrice.

Slovor opernih del, oratorijev, kantat itd. (Piccolo Dizionario di Opere teatrali, Oratori, Cantate ecc.) je izšel v novi priredbi Luigija Ricordija. Obravnava vsa važnejša dela do konca leta 1940 in sodi med praktično uporabne priročnike.

Kronika

IZ LJUBLJANE

u— Zaradi otrok na stopnicah tramvajskih voz smo čitali popolnoma upravičeno pritožbo, ki se ji sveda iz vsega srca pridružuje tudi uprava mestne elektricne cestne železnice. Posebno kadar nimajo šole, se sproščena mladina kakor grozd obesa na stopnice, da odrasli, predvsem pa tramvajski uslužbenci trepetajo za njeno življenje. Vsakdo razume to razposajenost in veselje mladine do produciranja svoje spretnosti in korajžja, da se ne more pripetiti nesreča. Uslužbenstvo elektricne cestne železnice je dobilo najstrožji ukaz, da nikakor ne sme dovoljevati teh nevarnih sportnih produkcij, vendar pa večkrat tudi stroga beseda ne pomaga ter se mladina ne umakne zlepa v voz, čeprav je dosti prostora. V tem pogledu pa moramo pohvaliti vaje, ki se tudi vozijo v oddaljene: trokovne nadaljevalne šole ter jih je treba le prav redko opozarjati, saj so z redkimi izjemami prav dostojni in oliskani. Obrtniški naraščaj se pač zaveda, kako občudljivega pomena je vpludno in lepo vedenje za obrtnika, zato pa tudi ne krši prometnih predpisov in ne ovira prometa. Popolnoma upoštevamo težave učiteljskih zborov, ki jih imajo v sedanjih časih z vzgojo, vendar jih pa prosimo, da bi čim večkrat opozarjali mladino na pravilno vedenje na cesti in tudi v tramvajskih vozovih. Zaradi slabega vedenja šolske mladine se namreč večkrat slišijo sicer krivične, a prav pikre opazke tudi na račun šolnikov. Zato se pa obračamo predvsem tudi na starše, naj vplivajo na svoje otroke, da ne bodo ovirali prometa, prezirali predpisov ter svojim staršem delali sramoto z neoklanin vedenjem. Neugojljiva razposajenost otrok je vzrok, da mora uprava elektricne cestne železnice odklanjati vso odgovornost, če bi se navzile strogemu opozorilu pripetila kakšna nesreča temu ali onemu nediscipliniranemu fantu ali celo taki gospodini.

u— Celist Nerio Brunelli, ki bo koncertiral jutri v četrtek ob pol 7. zvečer v veliki Filharmonični dvorani, je doma iz okolice Bologne in gojenec dveh velikih mojstrov na čelu, Francesca Serata in Artura Bonuccia. Z največjo pohvalo je dovršil muzikalni licej v Bologni in se posvetil leta 1923. koncertni karjeri. Od tega časa dalje nastopa na brežstevlinih koncertih kot solist, kot koncertant s spremljevalnim komornega orkestra, v svoji domovini in v cel srednji Evropi. Kako popularen je kot umetnik dokazuje to, da so posamezna mesta v srednjeevropskih državah vsako leto zahtevala Brunellijev koncert. Brunelli pa goji tudi komorno glasbo in tvori s slavnim pianistom Pavlom Zecchijem duo Zecchi-Brunelli. Nekaj let pa je bil tudi član tria di Pessaro. Trenutno deluje Brunelli kot profesor violončela na konservatoriju sv. Cecilije v Rimu. Na njegov koncert opozarjamo. Prodaja vstopnic v Knjižarni Glasbene Maticice.

u— Nesreče. Pri igri si je poškodoval levo oko 10-letni sin delavca Mirko Svetša iz Vinice. 40-letnemu progovnemu delavcu Francu Trčku iz Ljubljane je priletel drobec kamna v desno oko in mu ga resno poškodoval. Desnico si je obrezala na stružnici 38-letni mizar Anton Remžgar z Brezovice. Stena se je podrla na 29-letnega posestnikovega sina Franca Kuclarja iz Horjula in mu zlomila levo nogo. Na cesti si je pri padcu poškodovala desno nogo v gležnju 36-letna žena orožniškega narednika Julijana Piskarjeva iz Ljubljane. 37-letni mizar Ivan Mržlihar ima zlomljeno desno nogo. Z vrati si je priprila prste na desnici in si jih tako poškodovala, da je morala v bolnišnico, 20-letna Franciška Zagarjeva iz Krke. 51-letnemu železničarju Joži Fabjančiču je padel na hrbet težak zaboj in mu nalomil hrbtenico. Ponesrečen se zdravi v ljubljanski splošni bolnišnici.

u— Po nakaznicah za semenski krompir naj pridejo prosilci z začetnimi škrami T, U in V v sredo 29. t. m. ob 8. do 11. ure v sobo št. 35 v II. nadstropju Mestnega gospodarskega urada v Beethovnovi ulici št. 7. Jutrišnji četrtek 30. t. m. naj pa s temi nakaznicami gredo po krompir v skladišče v Maistrovi ulici št. 10 ob 9. ure dalje.

u— Za mestne reveže so uslužbenci mestnega prevažnega urada podarili 70 L. namesto cvetja na krsto g. Avgusta Makaroviča, očeta svojega tovariša; namesto cvetja na krsto g. Antona Šušteršiča je nakazala Nova založba 100 L, prav tako je pa v počaščenje pok. g. Antona Šušteršiča podaril 100 L g. Lojze Smerkala s Florijan- skul. št. 7. Mestno poglavarstvo izreka vsem dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobri mi deli!

Z Gorenjskega

Novi grobovi. V Kranju je umrl posestnik in mesar Franc Jamnik. — V Illovi pri Kranju je umrl posestnik in mlinar Janez Kosiša, ustanovni član Posojilnice v Predeoljah. V Mengšu je umrla ga. Marija Golobova, soproga tovarnarja kisa.

Nemški gospodarski minister Funk se je na poti s Koroskega na Gorenjsko pripeljal čez Jezersko v Kranj, kjer ga je sprejel župan dr. Markgraf. Minister se je vpisal v zlato mestno knjigo. Nato se je odpeljal na Bled, kjer so ga poleg drugih sprejele ženske v narodnih nošah. Po kosilu se je galeiter dr. Rainer zahvalil ministru za obisk in je zagotovil, da bo Koroska z Gorenjsko storila svojo dolžnost. Minister pa je odgovoril, da bo galeiter gotovo do kraja izvršil svojo nalogo in da zatorej ni treba pozvoniti na zvonce želja na bleškem otoku. Na Jesenicah si je minister ogledal tovarno. V Kranjski gori so ga sprejeli s kruhom in soljo in z domačim žganjem. Na Koroskem sedlu se je minister poslovil od gorenjskih spremljevalcev in

neka družba mu je zapela koroske pesmi. Minister se je nato odpeljal v Beljak, kjer je bil večji sprejem. Iz Beljaka se je vrnil v Celovec, kjer se je udeležil slavnostne predstave Smetanove opere »Dalibor«. 3000 italijanskih delavcev je zaposlenih na Koroskem, vsega skupaj pa jih je v Nemčiji 270.000. Na Koroskem so v prvi vrsti zaposleni pri gradnjah vojaško važnih naprav, na kamnolomih in v opekarnah, v manjšem številu pa tudi v lesni industriji. Na povabilo italijanskega konzula v Celovcu comm. Zappla je obiskal njihovo taborišče poročevalca celovskega dnevnika, ki pravi, da se italijanski delavci na Koroskem prav dobro počutijo, ker je poskrbljeno za njihovo narodno prehrano. Imajo pa tudi svoje tovariške večere, kabarene prireditve in filmske predstave.

Prva letošnja zbirka za nemški Rdeči križ je bila v neležjo na Gorenjskem. Sledile bodo še štiri zbirke. Pri vseh teh zbirkah bodo nabirali iz vrst mladine in raznih oddelkov stranke nabirali prispevke po vseh hišah, prodajali bodo značke z metjeticami. Vrh tega bosta še dve ulični zbirki konec julija in konec avgusta, pri katerih bodo prav tako prodajali različne značke.

Solanje krajevnih solninskih skrbnikov. V okroženem uradnem vodstvu narodno socialnega skrbstva v Kranju je bil zbor krajevnih skrbnikov. Okrožni uradni volja Mozer se je bavil z vojno pomočjo za nemški Rdeči križ, ki jo bodo letos poleti prvič izvedli na Gorenjskem. Kdor hoče biti oskrbovan od zimske pomoči, mora vsako jesen dokazati, da je čez poletje zadostno delal. Vsak delodajalec mora natančno voditi karto za dokazilo dela, da ne bi kak delomrznež živel na stroške skupnosti. Voditeljce pomožnih uradov morajo stati ob strani materam v raznih vprašanjih zdravstvene nege, vzgoje in gospodarstva.

Na poti v jeseniško tovarno je zadela kap delavca B. Mihorda. Zdravnik mu ni mogel več pomagati. Pokojnik je bil star 39 let.

V Parkhotelu na Bledu so priredili vaški večer, na katerem je bilo videti tudi mnogo narodnih noš. Neka skupina je izvajala gorenjske pleske, za zabavno glasbo pa so skrbeli: Kapela Nowak, gđc. Stiploschegg in g. Florianschitz.

Nov veliki kino so odprli v Celovcu. Nameščen je v hotelu »Črni orek« in se imenuje »Kammerlicht Spiel«. Otvoritev je bila svečana in so govorniki slavili nemško državo, ki tuli v vojni neguje umetnost. Nato je bil uprizorjen film »Med nebom in zemljo«, napravljen po romanu Otona Ludwiga.

S Spodnje Štajerske

Novi grobovi. Na vzhodni fronti je padel 17letni protovojlec SS Hartwig Kopsche iz Celja. — V Gornji Radgoni je umrl vinogradnik Bertold Bouvier. — V Mariboru so umrli: 40 letna železničarjeva žena Terezija Golčeva, 69letna zasebnica Elizabeta Samutova, 77letni nižji poštni uradnik Ivan Jevšenjak, 70letni Filip Šauperl, 59letni slikarski mojster in hišni posestnik Janez Lorber. Pod vlak je prišla 31letna trgovka žena Marija Mencigova. Zapustila je dva otroka. Obležala je na mestu mrtva.

Hitlerjev govor so poslušali tudi na vsem Štajerskem z veliko pozornostjo. »Tagespst« pravi: »V neležjo dopoldne se je razširila novica, da bo popoldne govoril vodja. Kdor nima sprejemnika doma, si je zagotovil prostor v kakem lokal ali pa je šel v dvorano, ki jo je priskrbela stranka za skupno poslušanje. Že zgodaj pred 3. uro so bile ceste prazne, le posamezniki so hoteli k zvočnikom, ki jih je bilo čuti od blizu in daleč. In skozi pričakovanja polno tišino mine nedelje je prodiral glas, čigar zvok povzroča, da naša srca bolj utripajo. Tesno so bile zbrane družine ob sprejemnikih, pestro so poslušale tramvajskie sprevednice in dopustniki s fronte, možje in žene, ki jim trša služba ne dopušča nedeljskega oddiha; poslušali so voditeljeve besede, iz katerih naj bi črpali novo moč za bližnje mesece. V nedeljsko tišino je šumela slutnja o usodopolnih urah zgodovinske dobe, šla je skozi vsa mesta in vasi velike Nemčije.«

Sadjarška in vinarska šola v Mariboru bo preurejena vnanje in po pouku. Vodi jo dvorni svetnik Jentsch. Šola je bila ustanovljena 1872. Pouk traja dve leti. Njena naloga je vzgajati poleg obratovodij na mešanih kmetijskih podjetjih še posebne strokovnjake sadjarstva in vinarstva. Vsi morajo biti vzgojeni v idejah narodnega socializma.

Čebelarji na Spodnjem Štajerskem bodo nanovo organizirani. Preko novega društva bo organizirano načrtno čebelarjenje po enotnih smernicah in bodo prirejena predavanja, ki naj čebelarstvo na Spodnjem Štajerskem čim bolj razširijo.

Avtomobilska nesreča pri Laškem. V severnem delu Laškega se je primerila huda nesreča. Osební avto, v katerem se je peljal inž. Gustav Schmidlienger, se je hotel izogniti poštnemu avtobusu, toda na mehkih tleh je zdrsil nazaj na tir, in trčil v težki avtobus, ki ga je vrgel 3 metre nazaj. Osební avto se je skoraj docela zdrobil, a tudi avtobus je bilo treba odvleči v popravilnico. Inženjer je po srečnem naključju le lažje poškodovan.

Nevarna huda nesreča s flobertovko se je primerila v Mali Bistrici. Graščinski delavec Alojz Pichler si je preskrbel flobertovko, da bi preganjal jastrebe, ki so odnesli z dvorišča celo vrsto kokoši. Pištoličo je shranjeval v hlačah svojega brata Janeza, ki so visele v poselski sobi. V nedeljo pa je Janez smel svoje hlače s kljuko, nabita pištola je padla na tla in se sprožila. Kroga je zaraila Janezu Pichlerju v truh. Nekaj časa je lahko še hodil, potem pa so ga morali prepeljati v bolnišnico, kjer so ga operirali. Brat Alojz je bil ovađen.

Mariborska nemška mladina je prvič nastopila s svojim koncertom pred javnostjo. Koncert je bil v Gätzovi dvorani in ga je pripravil vodja Romich. Na sporelu so bili tudi Mozart, Schubert, Pezel in Napieraki. Nastopila sta mladinski orkester in mladinski zbor.

Otmica v Mariboru. Ključavničar Simon Fugne iz Maribora se je zaljubil v tovarniški delavko Jožico Gornjakovo. S tovarnim avtom se je pripeljal pred njeno stanovanje in je odpeljal njo in dva otročka. Natovoril je tudi pohištvo in je vzel 250 mark gotovine. Ko je mož Gornjak prišel zvečer domov in je našel izpraznjeno stanovanje in je odpeljal njo in dva otročka.

Pomaranče bodo razdelili v mariborskem okrožju med mladino izpod 18 let ter bodočim in doječim materam. Za pomaranče je v Mariboru veliko zanimanje. Te dni bodo v Mariboru delili tudi ribje meso tistim, ki ga že dolgo niso bili deležni.

SPORT

Nemci in Madžari med seboj

Priprave za mednarodno nogometno tekmo v Budimpešti

Spet se bliža termin nove mednarodne tekme v nogometu, in sicer srečanja med Nemčijo in Madžarsko, ki bo prihodnjo nedeljo na stadionu Ferencvarosa v Budimpešti. Vselej, kadar in kjer koli se sedaj bliža večji sportni dogodek, so očli sportnikov vse Evrope obrnjene nanj, ker spada pač med redkejšje in zanimave zdej tudi masikaterega izmed njih, ki nekoč niso videli preko domačega plota.

Oba tabora, ki ju čaka nedeljska preiskunja na zelenem polju, se sveda mrzlično pripravljata nanjo in oba trenerja in najbolj odgovorna človeka za izid te tekme — Nemec Herberger in Madžar Toth — sta ukrenila vse, kar se jima zdi najpametnejše, da bodo njuni izbranci na dan tekme sestavljeni in tudi pripravljeni najbolje. Kakor smo že zapisali, je nemški trener sklical svoje ljudi v tih kraj blizu Ludwigsburga in je z njimi že odigral prvo poskusno tekmo, ki je vsaj v številkah in tudi po splošnem vtisu napravila najboljši vtis. (Dogodek sam smo zabeležili v večrjšnji izdaji našega lista.)

Vzgladu Italijanov in Nemcev, ki pred vsakim važnejšim nastopom za nekaj dni umaknejo svoje nogometne v vsakdanjega vrveža, je sledil zdej tudi madžarski zvezni kapetan Toth, ki je pred kratkim 18 nogometsev odpeljal s seboj v Győr, 80 km daleč od Budimpešte, majhen kraj s pretežno železničarskim prebivalstvom, kjer je nogomet zelo v čišli in so tamkaj zanj tudi odlične naprave. Moštvo bo ostalo tamkaj zbrano do zadnjega dneva pred tekmo. V ožjo izbiro bodo prišli predvsem oni igralci, ki so že lani zastopali madžarske barve v zmagovitem nastopu proti Švici.

Izmed kandidatov je mnogo starih znancev iz madžarskih nogometnih vrst, med njimi branilca Biro in Kispeter, krilcl Balogh, Dudas in Szűcs ter napadalci Dr. Sarosy, Gytvay in Bodola. Mnogo uspeha si savezni kapetan obeta razen tega še od mladega napadalca Tihanyja iz vrst segedinskih železničarjev, ki se je v zadnjih nastopih pokazal v najboljši luči.

Sodil bo to tekmo Barlassina, znani italijanski sodnik, ki je dne 12. aprila v berlinskem olimpijskem stadionu v splošno zadovoljstvo vodil ne baš lahko igro med Nemčijo in Španijo.

Med številnimi italijanskimi nogometnimi sodniki, ki so jih spoznali in jih visoko cenijo še zmerom po vsej Evropi, kakor so na primer Mauro, Matteo, Carraro, Scarpi, Scorzoni in Dattilo, zavzema brez dvoma ing. Rinaldo Barlassina najčastnejše mesto. O njem pravijo, da je pravi ideal onega nevtralnega 23. človeka na igrišču, nimo tega pa še, da izborna pozna vse podrobnosti pravil in ima čudoviti smisel za presojo posameznih situacij. Ta sodnik suvereno obvladuje teren, si zna od vsega početka ustvariti potrebno avtoriteto in je v zadnjem času uspešno vodil celo vrsto mednarodnih tekem med najbolj zagreženimi tekmei in v najtežjih okoliščinah.

V ostalem pa Barlassina ni kapaciteta samo kot mož s pištalko na igrišču, temveč si je še posebej pridobil sloves kot »zgodovinar« italijanskega nogometa. Saj ni dolgo tega, kar je izšla nova izdaja njegovega letopisa italijanskega nogometa, v katerem je Barlassina zbral ogromno statističnega gradiva o vseh najpomembnejših, pa tudi na videz manj važnih nogometnih dogodkih po Italiji. Tudi to delo daje ing. Barlassini, ki je po poklicu ravnatelj neke velike zavarovalne družbe, najboljše spravevalo za njegovo vsestransko udeleževanje na nogometnih terenih.

Nemci in Madžari ga bodo enako radi sprejeli kot nevtralnega osebo na igrišču v madžarski prestolnici.

Nekaj drobiža

V SLAVO FINSKEGA SPORTA

V Helsinkih je nedavno finski ministrski predsednik J. W. Rangell podal nekatere pomembne izjave o sportnem delu na Finskem.

Ministrski predsednik Rangell, ki je od zgodnje mladosti tesno povezan s sportom in je med drugim kot mlad dijak dosegel čast finskega državnega prvaka v eni lahkoatletskih disciplin, je svoječaso prevzel tudi funkcijo predsednika v prirediteljskem odboru za XII. olimpiado, ki jo je pozneje žal preprečila vojna. Visoki državni funkcionar spada torej v vseh sportnih vprašanjih med najboljše strokovnjake v državi.

Letos finski sport, tako je naglasil ministrski predsednik, ne bo mogel prispevati svojega deleža k mednarodnim vrhunskim uspehom, ker so njegove najboljše sile že drugič na braniku proti boljševiskemu sovražniku. Vse delo je treba sedaj posvetiti finski sportni mladini, ki nekoč, ko bo vojne konec, poklicana ohraniti veliko sportno tradicijo finske domovine in na novo ponesti v svet glas o finskem sportu in njegovih vrlihah.

Praprebivalci Japonske

Na nekaterih otočjih skrajnega japonskega severa, na južnem delu Sahalina in v nekaterih predelih Kamčatke žive zadnji ostanki nekdanjega močnega naroda Ajnov, ki pa štejejo sedaj le še kakih 20.000 duš. V prastarih časih se je ta narod razprostrl preko vse današnje Japonske. Ko pa so se začeli na otočje preseljevati z azijske celine Japonci, so kot vitalnejša in močnejša rasa povsod potiskali Ajne nazaj, vse do skrajnih severnih krajev, katerih klima za Japonce ni ugodna. Tako so Ajni v teku dolgih stoletij delili usodo z vsemi neopornimi narodi. Delno so izumrli, delno pa so jih močnejši osvajačevalci vsrkali vase, tako da so do danes ostali le še majhni drobci, ki so ohranili svoje plemensko in kulturno obsežje.

Ajni so nizke rasti, toda čokati in močni. Njihova značilnost je, da so močno porasli z lasmi in da imajo že v mladih letih gosto brado, ki jim zakriva skoro vse obraz. Po značaju veljajo za dobričine in brihtne, pri tem pa za telesno lene. Kateri pa prav za prav pripadajo, o tem si etnologi niso edini. Nekateri jih štejejo k Mongolom, čeprav jim manjkajo bistvene mongolske značilnosti, drugi pa mislijo, da pripadajo beli kavkaški rasi. Zopet tretji so mnenja, da ne držijo ne ta ne ona teorija, temveč da so Ajni ostanki predzgodovinskega naroda, ki ga ni uvrstili ne med narode rumene, ne med narode bele rase. Kar jih prebiva na japonskem ozemlju so seveda že močno pomešani z japonsko krvjo, tako da se dobe primeri čiste rase le še na Kamčatki in na Sahalinu.

Zemlja v teh severnih krajih zelo skopo rodi. Kakor drugi prebivalci arktičnih pokrajin, so zato tudi Ajni navezani predvsem na hrano, ki jim jo nudita lov in ribolov. Edina domača žival jim je pes. Ajni stanujejo v lesenih kočah, ki so pokrite in po zunanji steni obdane s snopi trstike, tako da so proti mrazu dobro izolirane. Poleti se moški in ženske oblačijo v obleke, doma izgotovljene iz niti, narejenih iz skorje mladih dreves, pozimi pa nosijo surovo ustrojene kožuhe razne divjačine.

Moški in ženske nosijo skoro enake obleke. Živijo v malih vasicah, posejanih ob obalah. Splošno uveljavljena je navada tetoviranja, ki so mu podvržene tudi ženske.

Po veri so Ajni pogani. Vsa živa in mrtva priroda je za nje polna duhov in božanstev, ki jim je treba prinašati žrtve, da ostanejo dobre volje. Njihovo glavno božanstvo je bog sonca, kar so verjetno prevzeli od Japoncev. Drugi bogovi žive v ognju, na planinah, v rekah, v gozdovih, pa celo v nekaterih živalih, zlasti v kitu in severnem medvedu. Večina teh bogov in duhov je ljudem naklonjena in jih skuša osrečiti, so pa med njimi tudi zli duhovi, ki ljudi sovražno te rjim prinašajo bolezen in smrt. Žrtvovati je treba le dobrim duhovom, ker pri zlih duhovih tudi nobena žrtev ne bi zalegla. Proti tem se je mogoče samo boriti. Borbo opravljajo za prebivalstvo duhovniki. Razni sledovi kažejo, da so Ajni v starih časih poklanjali duhovom tudi človeške žrtve. Sedaj se te žrtve omejujejo na razne vrste hrane in pijače, obenem pa na razne ročne izdelke iz lesa in kosti. V veliki časti je pri Ajnih severni medved, ki jim poleg rib nudi glavno hrano. Ker je odraslega medveda težko vloviti, love Ajni spomladaj male medvedčice ter jih potem rede kakor pri nas svinje.

Zanimivo je, da se opažajo pri Ajnih še ostanki matriarhata, to se pravi ženske nadvlade. Kljub vsej primitivnosti, v kateri Ajni žive, uživa žena med njimi izredno velik ugled. Tudi po poroki ostane še pri svoji rodbini in se mora mož preseliti k njej. Le redko se zgodi, da gre žena k možu. Dvojčki pri porodu veljajo za nesrečo. Še danes ni bilo mogoče popolnoma iztrebiti praznoverne krutosti, zaradi katere pri porodu dvojčkov drugo dete ubijejo. Umrla pokopavajo ponoči in v gozdu.

Ajni žive že stoletja pod japonskim vplivom, vendar pa se jih japonska kultura in civilizacija nista mnogo prijetli, temveč žive v glavnem še danes tako, kakor so živeli pred tisoč in več leti. Zato so zelo privlačni predmet za raziskovalce človeške davne preteklosti.

Dogoni klavne živine

Prehranjevalni zavod Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu te-le dogone za klavno živino:

dne 4. maja v Črnomlju,
dne 5. maja v Novem mestu,
dne 5. maja v Logatcu,
dne 6. maja v Ribnici,
dne 6. maja v Ljubljani.

Radio Ljubljana

Sreda, 29. aprila 1942.

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Opretna glasba. V odmoru napoved časa. — 8.15: Poročila v italijanščini. 12.15: Klavirski koncert Marijana Lipovška. 12.40: Tipični orkester, vodi dirigent Angelo de Angelis. 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.20: Orkester pesmi, vodi dirigent Angelini. 14.00: Poročila v italijanščini. 14.15: Pisana glasba. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Tercet Dobrišek. 17.35: Filmska glasba. Orkester vodi dirigent Zeme. 19.00: »Govorimo italijansko« — prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Pisana glasba. 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Pesmi vojnega časa. 20.45: Fantazija. — Orkester in zbor vodi dirigent Petralia. — 21.25: Predavanje v slovenščini. 21.35: Ljubljanski godalni kvartet: Leo Pfeifer (I. violina), Albert Dermalj (II. violina), Cenda Sedlbauer (čelo), Vinko Sušteršič (viola). — 22.05: Zanimivosti v slovenščini. 22.15: Klasični orkester, vodi dirigent Vincenzo Manno. 22.25: Klasični orkester, vodi dirigent Magno. 22.45: Poročila v italijanščini.

Iz Hrvatske

Spremembe v gozdni upravi. Dosedanje državne gozdarske uprave v Zagrebu, Vinokovci, Gospiću, Banja luki, Tuzli, Sarajevu, Mostarju in pogodovni inšpektorat v Senju so bili spremenjeni v gozdne direkcije. Na novo so bile ustanovljene gozdne direkcije v Hrvatski Mitrovici, Novi Gradski, Bjelovaru, Ogulinu, Travniku, Omišu in Dubrovniku.

Delavske prireditve. Poročali smo že, da je hrvatska delavska zveza s podporo kor-

poracijskega ministrstva sklenila prirediti po delavskih obratih kulturne in zabavne prireditve. Prva taka delavska zabava bo v Zagrebu v neki živilski industriji.

Trgovinski minister na potovanju po Italiji. Hrvatski trgovinski minister je, kakor znano, več dni na potovanju po Italiji. S svojimi spremljevalci je obiskal med drugim Como, kjer si je ogledal tovarno za svilo. Od tam se je minister odpeljal na milanski velesejem.

Delavska posvetovalnica. Hrvatska delavska zbornica in nemška Delovna fronta v Zagrebu sta za delavce, zaposlene v Nemčiji, ki prihajajo na dopust, in za njihove družinske člane ustanovili posvetovalnico, kjer dobe brezplačno vse nasvete.

A N E K D O T A

Berlinski kirurg prof. Bardeleben je zadal nekemu kandidatu za vojaškega zdravnika naslednje vprašanje: »Kaj bi storili, če bi vas poklicali na pomoč in vam dejali, da je neki jezdnj konj padel ter si zlomil ključnico?«

Kandidat je navedel vse mogoče obveze in zdravila, ki bi jih uporabil v tem primeru. Prof. Bardeleben pa ga je nazadnje ustavil z besedami: »Jaz bi na vašem mestu tega konja za visoko vsoto prodal kakemu muzeju, kajti sicer ne poznamo — konjev s ključnicami!«

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Mali oglasi

Službo dobi
vesela I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tifo I. 3.—

Pridno dekle
za vsa hišna dela sprejem
Hrana in stanovanje v hiši
plača po dogovoru. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra
pod »Strojepisne« 5516-1

2 prešivalki
za čevlje sprejme takoj —
Jelko Janko, Opekanska 51,
5517-1

Pomembno podjetje
išče strojeopisno za italijan-
ščino in slovenščino. Po-
nudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Strojepisne« 5516-1

Mladenko
za vsa hišna dela sprejem
Hrana in stanovanje v hiši
plača po dogovoru. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra
pod »Pridna in poštna« 5501-1

Postrežnico
pridno in poštno išče za
trikrat tedensko za popo-
ludne. Naslov v vseh posl.
Jutra. 5510-1

Službe išče
vesela I. — 30, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tifo I. 2.—

Slovenka,
ki je živele dolga leta v
Italiji in obvlada popolno-
ma italijanski jezik, pouč-
uje italijanščino, nemščino
in francosčino. Konverzacija,
prevajanje in sestavljanje
italijanskih vlog. Nas-
lov v vseh posl. Jutra. 5506-2

Berite oglase
JUTRA
in poslužite se jih!

KRATOCHVIL KARLA
Pogreb blage pokojnice bo v sredo, dne 29. aprila 1942, ob pol 4. uri po-
polne z žal, kapele sv. Andreja, k Sv. Križu.
Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek 4. maja 1942 ob 7. uri
v cerkvi Srca Jezusa.
LJUBLJANA, dne 28. aprila 1942.
ZALUJOČA MAMA

Josip Reich
šolski upravitelj in posestnik
v Dolu pri Ljubljani, kjer se vrši pogreb dne 29. t. m. ob 11. uri dopoldne.
Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek, dne 4. maja, ob 7. uri v župni
cerkvi sv. Petra.

MINKA REICH
in ostali sorodniki

Jabljam tužno vest, da je dne 27. aprila 1942 umrl naš ljubljani sopro-
g, brat, stric in svak, gospod

jamborih popravljen, je brodogve na večer odplo-
dalo proti Jamajki.

»Folgore« kot najboljša jadrnica je bil pohitel
daleč naprej in je plul kake štiri ali pet milj pred
ostalimi.

Črni gusar se je bal, da ne bi kakšna španska
ladja opazila brodogve in javila njegove bližine ma-
racaibskemu guvernerju ali admiralu Toledu. Da
bi imel zmerom razgled po morju, se skoraj ni ga-
nil s poveljniškega mostiča in je tam tudi spal na
bambusovem stolu, zavil v svoj plašč.

Tri dni po osvojitvi ladij je »Folgore«, baš ko se
je pokazala obala Jamajke, zagledala linijski brod,
ki ga je bila uplenila pri Maracaibu in ki se je bil
med viharjem zatekel v varstvo otoka. Bil je še
vedno brez velikega jabora, a moštvo je bilo oja-
čilo zadnji in prednji jambor ter razpelo vso po-
možna jadra, kar jih je bilo na ladij. Hitelo je pro-
ti Tortugi, da ga ne bi na širokem morju prestregli
Španci.

Poveljnik si je dal poročati o stanju ranienecv,
ki jih je bil razdelil po ladijskih hodnikih. Potem
je nadaljeval vožnjo proti jugu, da bi čim prej
dospel v maracaibski zaliv.

Ker je bilo vreme ves čas mirno, so brez nevšeč-
nih pripetljivajev prepluli karibsko morje. Štirinajst
dni po odhodu s Tortuge je kapitan zagledal Para-
guanski rt, označen z majhnim svetilnikom, ki je
kazal mornarijem pot v Mali zaliv.

»Vendar!« je z žarečimi očmi vzkliznil Ventimil-
ski. »Morda bom že jutri lahko rekel, da morilca
mojih bratov ni več med živimi!«

Poklical je Morgana, ki je imel prav tedaj stražo

Prodam

4 pare damskih čevljev št.
38 in 39, zimske plašč. Salmo-
Celovška c. 28. 5515-6

Otroški voziček
globok prodam. Gledališka
ulica 12-IV. 5508-6

Kupim
Beseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tifo I. 3.—

Kupim
voziček (zapravilniček) na
4 vzmeteh, nov ali dobro
obranjen. Ponudbe na na-
slov: Stanko Lenarčič, No-
va vas pri Rakeku. 5412-7

Buteljke
in razne druge očistene ste-
klenke, kupuje Medarna,
Zidovska ul. 6. 5197-7

Krojaške odpadke
volnene in bombažne
pletanine ter šivilske od-
rezke kakor vse tekstilne
odpadke kupuje Gerk-
man Brenova 8. 47

Športni voziček
kupim ali zamenjam za glo-
boko. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Takoj«
5513-7

Kože lisic, kun,
veveric, polhov in druge
plačam visoko ceno in pri-
dem na dom prevzeti bla-
go. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Zunani trgo-
vce« 5505-7

Knjige
Beseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tifo I. 3.—

Kupim
Ljubljanski Zvon od 1881
dalje, brošure in vse dru-
ge slovenske knjige. Hinko
Sevar, antikvarijat, nasproti
St. Jakobski šole. 5418-8

Antikvarične
knjige
Vse vrste antikvaričnih
knjig od najstarejših do
najnovejših, kupuje
knjigarna Janez Dolžan

Kolesa
Beseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tifo I. 3.—

Triciklji
2 rabljena in 2 nova za re-
ševanje vseh težav. —
Generator delavnica, Tyrš-
eva 13 (Figovec levo dvori-
šče), tel. 29-27. 5524-11

Poključje
Beseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tifo I. 3.—

Elegantno spalnico
korenina kavčikava oroha,
strokovno izdelano ugodno
proda Pohištvo Gluhak, —
Ljubljana, Florijanska 19.
5483-12

Lokali
Beseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tifo I. 3.—

Iščemo
3-4 velike lokale v cen-
tru (podprtišče ali pri-
tišče, za uporabo sestan-
kov. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Družba« 5536-19

Posest
Beseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tifo I. 3.—

4-stanovanjsko hišo
imam naprodaj do 3.-V, na
vzhodnem delu mesta za
200.000 lir. Naslov v vseh
posl. Jutra 5497-20

Prodam
večstanovanjsko hišo s trg.
lokal in veliko delavnico
na prometni točki v Ljub-
ljani za 600.000 lir. Delni
prevzem hipoteke mogoče.
Resne ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Ugodna
prilika« 5532-20

Novo vilo
in stavbno parcelo v sever-
nem delu mesta prodam.
Naslov v vseh posl. Jutra
5533-20

Sobo odda

Prazno sobo
sončno z uporabo kopalni-
ce oddam s 1. majem. An-
ton Paik, Parmova 9. 5521-23

Oddam sobo
najraje gospe ali gospodi-
ci. Kavčikova c. 26-1, levo
Ogled od 8. do pol 11.
5502-23

2 sobi oddam
s kopalnico. Ogled od 10.
do 13. Tržaška cesta 14-1,
levo. 5509-23

Sobe išče
Beseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tifo I. 3.—

Opremljeno sobo
lepo s posebnim vzhodom
ali garsoniero za 2 osebi
z uporabo kopalne in
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Samo cente«
5529-23a

Sobico
v bližini centra išče dostoj-
en gospod pri mirni stran-
ki. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Sigurne plač-
nike« 5531-23a

Opremljeno sobo
lepo s posebnim vzhodom
v centru s kopalnico iščeta 2
ves dan odsotni gospodi-
ci takoj ali s 1. majem.
Naslov v vseh posl. Jutra
5505-23a

Izgubljeno

Beseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tifo I. 3.—

Na poti na Grad
Rečna oseba naproča pošte-
nega najditelja, da ga iz-
roči proti nagradi ogl. odd.
Jutra. 5523-28

Obri
Beseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tifo I. 3.—

Stanič Lojze
v Ljubljani sporoča svojim
bivšim cenj. odjemalcem in
strankam pok. Franciške
Ocvirk, da bo dne 2. maja
letos obnovil prodajo me-
sa v novi tržnici št. 25. Vse
svoje bivše stranke, ki želi-
jo pri meni jemati meso,
prosim, da mi to blagovo-
ljilno sporočijo, da lahko pro-
skrbim prepis istih. 5511-30

Informacije
Beseda I. — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
tifo I. 3.—

Znana gospodična,
ki mi je odnešla 2 para
ženskih čevljev, naj jih ta-
ko vrne, ker bo policijsko
zasledovana. Kaiser Stane.
5534-31

Obnovite naročnino!

BETONSKO PODJETJE

Jos. Cihlar, Ljubljana, Tyrševa c. 69

se priporoča s svojo veliko zalogo betonskih cevi za kanale in ka-
meninastih cevi za stranišča, terrazzo material, pralne, kopalne in
vrtno kadi za ogrevanje vode. Izvršuje vsa stavbna dela: stopnice,
teraco, betonska okna tudi za tople gredice, ograje in vse drugo
proti garanciji.

Rappresentanza commerciale

nella Bassa Slesia (Germania)
cerca relazioni con Ditte locali
che esportano generi di largo
consumo (come cipolle arrostate,
in scatola ed altri prodotti con-
servati). Inviare offerte al:
N. A. 771 — Gesellschaft für Auslandsverw. mbH. Berlin NW 7,
Friedrichstrasse 154.

Trgovsko zastopstvo

v Niziji Sleziji (Nemčiji) išče
zveze z lokalnimi tržnicami, ki
izvažajo blago močnega konzuma
(kot pečeno čebulo, v škat-
lah in drug konzervirane pro-
izvode). Ponudbe poslati na:

N. A. 771 — Gesellschaft für Auslandsverw. mbH. Berlin NW 7,
Friedrichstrasse 154.

30 APRILE CHIUSURA IRREVOCABILE

30. aprila nepreklicno zadnji dan

Oltre 52 milioni sono già stati distribuiti fra i vincitori della LOTTERIA DI TRIPOLI, che anche quest'anno creerà due nuovi milionari. Uno di questi potresti essere tu!

Acquista oggi stesso un biglietto della LOTTERIA DI TRIPOLI. Domani non potrai più diventare milionario con sole 12 lire!

Ze nad 52 milijonov lir je bilo razdeljenih med zmagovalce LOTERIE DI TRIPOLI, ki bo tudi letos napravila dva nova milijonarja. Eden od teh bi bil lahko tudi ti! Še danes kupi srečko LOTERIE DI TRIPOLI. Jutri ne boš mogel več postati milijonar s komaj 12 liri!

Črni gusar

Roman

Olonez je bil besen in nestrpen zaradi tega od-
pora in je hotel stvar hitro končati. Vse kriplje je
napenjal, da bi zaključil špansko ladjaro, a zaman.
Nekajkrat se je moral celo umakniti, da je obvaro-
val svoje ljudi španskim izstrelkov. Nazadnje so od-
ločili borbo topovi obeh brodov. Trajala je cele tri
ure in hudo poškodovala iambore in jadra, ne da
bi se bila španska zastava spustila. Šestkrat so se
pognali gusarji v napad, šestkrat jih je šestdes-
torica hrabrih nasprotnikov odbila. Šele sedmič-
jim je uspelo zavzeti sovražno ladjaro in sneti zasta-
vo.

Ta zmaga je bila dobro znamenje za nadaljnje
podvzete. Posadke filibustirskega brodogve so jo
pozdravile z grmečimi klici »Urà!«

»Folgore«, ki je zaplul v neki zaliv, se je ta čas
posrečilo odkriti drugo špansko ladjaro, oboroženo
z osmimi topovi, in jo po kratkem boju zavzeti.

Pregled osvojenih ladij je pokazal, da je večja
vozila dragocen tovor, sestoječ deloma iz blaga ve-
like vrednosti, deloma pa iz srebrnih palic. Druga
je bila natovljena s smodnikom in puškami, na-
menjenimi španski posadki na San Domingu.

Obe moštvi so izkrcali na obali, ker niso hoteli
imeti ujetnikov na ladjah. Ko so bile okvare na

43 jamborih popravljen, je brodogve na večer odplo-
dalo proti Jamajki.

»Folgore« kot najboljša jadrnica je bil pohitel
daleč naprej in je plul kake štiri ali pet milj pred
ostalimi.

Črni gusar se je bal, da ne bi kakšna španska
ladja opazila brodogve in javila njegove bližine ma-
racaibskemu guvernerju ali admiralu Toledu. Da
bi imel zmerom razgled po morju, se skoraj ni ga-
nil s poveljniškega mostiča in je tam tudi spal na
bambusovem stolu, zavil v svoj plašč.

Tri dni po osvojitvi ladij je »Folgore«, baš ko se
je pokazala obala Jamajke, zagledala linijski brod,
ki ga je bila uplenila pri Maracaibu in ki se je bil
med viharjem zatekel v varstvo otoka. Bil je še
vedno brez velikega jabora, a moštvo je bilo oja-
čilo zadnji in prednji jambor ter razpelo vso po-
možna jadra, kar jih je bilo na ladij. Hitelo je pro-
ti Tortugi, da ga ne bi na širokem morju prestregli
Španci.

Poveljnik si je dal poročati o stanju ranienecv,
ki jih je bil razdelil po ladijskih hodnikih. Potem
je nadaljeval vožnjo proti jugu, da bi čim prej
dospel v maracaibski zaliv.

Ker je bilo vreme ves čas mirno, so brez nevšeč-
nih pripetljivajev prepluli karibsko morje. Štirinajst
dni po odhodu s Tortuge je kapitan zagledal Para-
guanski rt, označen z majhnim svetilnikom, ki je
kazal mornarijem pot v Mali zaliv.

»Vendar!« je z žarečimi očmi vzkliznil Ventimil-
ski. »Morda bom že jutri lahko rekel, da morilca
mojih bratov ni več med živimi!«

Poklical je Morgana, ki je imel prav tedaj stražo

na palubi:

»Olonez je odredil, da ne sme drevi goreti na
ladji nobena luč. Španci ne smejo zaslužiti, da smo
blizu, drugače ne najdemo jutri v vsem mestu niti
prebitega piastra!«

»Ali ostanemo tu, ob vzhodu v zaliv?«

»Ne! Vse brodogve naj se pomakne prav v ustje
jezera, da jutri o prvem svitu napademo Maracai-
bol!«

»Ali naj se naši ljudje izkrcajo?«

»Da, z Olonezovimi bukanirji vred! Ta čas, ko
bo brodogve obstreljevalo utrdbe z morske strani,
jih mi naskočimo k kopne, da nam guverner ne po-
oegne v Gibraltar! Z zore morajo biti vsi izkre-
valni čolni narejeni in oboroženi z lahkim enofun-
tnimi topovi!«

»Dobro, kapitan!«

»Sicer bom pa tudi jaz na mostiču,« je gusar do-